

744.
yıl

HZ. MEVLÂNA'NIN
VUSLAT
YILDÖNÜMÜ
ULUSLARARASI ANMA TÖRENLERİ

744.
yıl
HZ. MEVLÂNA'NIN
VUSLAT
YILDÖNÜMÜ
ULUSLARARASI ANMA TÖRENLERİ

MEVLÂNA
ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ
INSTITUTE OF RUMI STUDIES
دانشگاه سلجوق استنبولی تحقیقاتی مولانا

IV. ULUSLARARASI MEVLÂNA SEMPOZYUMU

HZ. MEVLÂNA VE İSLAM DÜNYASINDA KARDEŞLİK

PROGRAM VE BİLDİRİ ÖZET KİTAPÇIĞI
PROGRAM AND ABSTRACT BOOKLET

T.C.
KONYA VALİLİĞİ

T.C. KONYA VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

SELÇUK
ÜNİVERSİTESİ

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

KONYA
ÜNİVERSİTESİ

MEVLÂNA
ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ
INSTITUTE OF RUMI STUDIES
دانشگاه سلجوق استنبولی تحقیقاتی مولانا

e-ISBN: 978-605-86510-3-6

9 786058 651036

IV.

HZ. MEVLANA AND
THE BROTHERHOOD
IN ISLAMIC WORLD

INTERNATIONAL
MEVLANA
SYMPOSIUM

8-9 **Aralık** 2017
December
Konya/TURKEY

mevlana@selcuk.edu.tr

mevlana.selcuk.edu.tr

744.
yıl

HZ. MEVLÂNA'NIN
VUSLAT
YILDÖNÜMÜ
ULUSLARARASI ANMA TÖRENLERİ

IV. ULUSLARARASI MEVLÂNA SEMPOZYUMU
IV. INTERNATIONAL MEVLANA SYMPOSIUM

HZ. MEVLÂNA
VE
İSLAM DÜNYASINDA KARDEŞLİK
HZ. MEVLANA
AND
THE BROTHERHOOD IN ISLAMIC WORLD

8-9 ARALIK 2017
DECEMBER 8-9, 2017

PROGRAM VE BİLDİRİ ÖZET KİTAPÇIĞI
PROGRAM AND ABSTRACT BOOKLET

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SELÇUK UNIVERSITY

KONYA
TÜRKİYE / TURKEY

SÜ Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü Yayınları

Yayın No: 12

**IV. ULUSLARARASI
MEVLÂNA SEMPOZYUMU**

**HZ. MEVLÂNA
VE
İSLAM DÜNYASINDA KARDEŞLİK**

08-09 Aralık 2017 Selçuk Üniversitesi / KONYA

e-ISBN 978-605-86510-3-6

- * Kitapta yer alan bildiri özetlerinin bilim ve dil sorumluluğu yazarlarına aittir.
- * Kitaptaki yer alan metinlerden kaynak göstermek şartıyla alıntı yapılabilir.
- * Eser elektronik olarak www.mevlana.selcuk.edu.tr sitesinde yayımlanmıştır.

EDİTÖR

Prof. Dr. Ali TEMİZEL
Yrd. Doç. Dr. Nurgül SUCU
Uzm. Selman KARADAĞ

KONYA / 2017 (I. BASKI)

Yayıncı Sertifika No: 26547

© Selçuk Üniversitesi
Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü
www.mevlana.selcuk.edu.tr
mevlana@selcuk.edu.tr

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Prof. Dr. Ali TEMİZEL Sunuş / Presentation	V
Sempozyum Programı Symposium Programme	VII

BİLDİRİ ÖZETLERİ / ABSTRACT OF PAPER

Prof. Dr. Veyis DEĞİRMENÇAY <i>Bir Arada Yaşamak /</i> Living In One	19
Prof. Dr. Rahman Moshtagh MEHR <i>برادری دینی، برابری آسمانی و همزیستی انسانی در زندگی و عرفان مولانا /</i> Religious Brotherhood, Spiritual Equality and Coexistence in Rumi's Life and His Sufism	21
Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ <i>İslâm Dünyasındaki Kardeşliğin Önündeki Engeller: Mesnevî Hikâyeleri Örneği /</i> Preventive Barriers in The Islamic World Brotherhood: Example Of Mesnevi Tales	23
Doç. Dr. Munir DRKIC <i>Multidimensional Presence Of The Masnavi In Bosnian Cultural Tradition /</i> Mesnevî'nin Bosna'nın Kültürel Geleneğindeki Çok Boyutlu Yeri	29
Prof. Dr. Ghadir GOLKARIAN (Kadir GÜLDİKEN) <i>Mevlana Görüşünde "Barış ve Uzlaş" Anlayışı /</i> The Concept Of "Peace And Reconciliation" In Mevlana's View	33
Prof. Dr. Adnan KARAIŞMAİLOĞLU <i>Mesnevî'de Vahdet / Birlik ve Tefrika / Ayrılık Kavramları /</i> Notions Of Unity/Union And Duality/ Separation In Mesnevi	39
Prof. Dr. Ahmet Kazım ÜRÜN <i>Mevlâna, Yunus Ve Akif'in Kardeşlik Düşüncesinde Ortak Referanslar /</i> Mevlâna, Yunus And Akif's Common References In The Thoughts Of Brotherhood	43
Ass. Prof. Dr. Mohammad Hassan HASSANZADEH NİRİ <i>صلح و دوستی در گرو تصفیة دل /</i> Peace and Friendship depends on the purification of the heart	45

Ass. Prof. Dr. Khalid Mahmood SANJARANI

مولانا رومی سے علامہ اقبال کے استفسارات /

Asked About Iqbal From Mevlana..... 47

Dr. Asghar Nadeem SYED

رومی کارحانی سفر مدت امرامن کی تلاش میں /

Rumi's Spiritual Journey in Pursuit of Love and Peace 49

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Mesnevî-Yi Şerîf'in Birinci Cildinden Hareketle 'Dost/Dostluk' Kavramları Üzerine Notlar /

Notes On The Concept Of 'Friend / Friendship' In The First Volume Of Mesnevi..... 51

Doç. Dr. Necip Fazıl DURU

Şuarâ-yı Mevlevîyyenin Ehl-i Zühde Şiir ile Cevabıdır /

Poets Of Maulawi's Answer With Poetry To Competent Ascetic..... 55

Doç. Dr. Mustafa ERDOĞAN

Hiz. Mevlana'ya Atfedilen Sema Gazelinin Abdülbaki Dede Tarafından Şerhi: Tuhfetü's-Sâmiîn /

Empyrean Gazelle Attributed To Mevlana Expounded By The Sheikh Abulbaki: Tuhfetü's-Sâmiîn 57

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Uğurlu ARSLAN

Mevlânâ'nın İttihâd-ı İslâm Çağrısı /

Mevlana's Call For Islamic Union 59

Dr. Tarek Mohamed Hussein EL MORSY

الطريقة المولوية في مصر: من كهف السودان الى مدرسة سنقر السعدى التكية المولوية /

The Mevleviyya order in Egypt: from Kahf al- Sudan to the Madrasa of Sunqur Sa'di
The Takiyya Mevleviyya 63

Prof. Dr. Recep DİKİCİ

İslâmiyet ve Hazret-i Mevlâna'da Kardeşlik /

Islamism And Brotherhood In Mevlana 67

Doç. Dr. İbrahim İŞİTAN

Hiz. Mevlâna Düşüncesinde Barış Kavramının Psikolojik Tahlili /

Psychological Analysis Of The Concept Of Peace In Mevlana Thought 71

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ALTUNGÖK

Horasan'dan Anadolu'ya Bir Uhuvvat Rüzgarı /

A Trend Of Al-Ukhuwah From Khorasan To Anatolia..... 75

Yrd. Doç. Dr. Betül SİNAN NİZAM

Mevlevî Şeyhi Şair Kemâl Ahmed Dede'nin Kaleminden Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî /

Mevlana Written By Maulawi Sheikh Poet Kemak Ahmed Dede 79

Prof. Dr. Dilaver GÜNER

Allah ile Birtikeliğin En Güzel Vasıtası Olarak Mevlâna'da Tövbe/

Repentance In Mevlana As The Most Beautiful Way Of Being Together With God..... 83

Doç. Dr. Ahmet TANYILDIZ

Tahir Büyükkörükçü'ye Göre İdeal Bir Müslüman Portresi Olarak Mevlânâ /

In Tahir Büyükkörükçü's View Mevlâna As An Ideal Muslim Portrait..... 85

Yrd. Doç. Dr. Yakup Şafak

Mesnevi'nin İkinci Defterindeki Üzüm Hikâyesi Üzerine Bir Metin Kitiği /

A Text Critical On Grape Story In The Second Blog Of The Mesnevi..... 89

Dr. Kiemiddin NAIMOV

مولانا و مولویه در دنیای اسلام /

Rumi and Mevlevi Tradition in Islamic World..... 93

Uzm. Dr. Saodat MEYLIEVA

Mevlana ve Şems Sevgisi /

Mevlana ve Sems Love..... 95

Bekir ŞAHİN

Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi'nde Bulunan "Osmanlı Dönemi'nde Yazılmış Hz. Mevlâna İle İlgili El Yazması Ve Nadir Matbu Eserler" /

"Manuscripts And Printed Works About Mevlana In Ottoman Period" In Konya Manuscripts Works Regional Directorate Library..... 99

Prof. Dr. Nilgün DOĞRUSÖZ DİŞİAÇIK

Sultan III. Selim'in Suzidilara Makamındaki Mevlevi Ayinini Yazmak

Writing Sultan Third Selim's Maulawi Ceremonial In Suzidilara Mode 103

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nuri PARMAKSIZ

Nâyî Osman Dede'nin Mi'râciyye Adlı Eseri /

Nâyî Osman's Works Named As Mi'râciyye 105

Sempozyumda Tebliğ Sunanların Adresleri

Adress of Participant 109

SUNUŞ

Prof. Dr. Ali TEMİZEL

Selçuk Üniversitesi Mevlana Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
Sempozyum Başkanı

Selçuk Üniversitesi kurulduğu ilk yıllardan itibaren Mevlana ve Mevlevilik konularında yapılan her türlü bilimsel faaliyete öncülük eden kurum olmuştur.

Hz. Mevlâna'nın 744. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma Etkinlikleri çerçevesinde de Üniversitemiz Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü tarafından 7-17 Aralık 2017 tarihleri arasında çeşitli kültürel ve bilimsel programlar tertip edilmiştir.

8-9 Aralık 2017 tarihlerinde yapılacak olan "Hz. Mevlâna ve İslam Dünyasında Kardeşlik" konulu IV. Uluslararası Mevlana Sempozyumuna, yaklaşık 10 farklı ülkeden bilim insanı, araştırmacı ve konunun uzmanı 34 kişi katılacaktır. "İslam Dünyasında Savaşlar ve Barış Yolları" isimli açılış oturumu ve Değerlendirme oturumu ile dokuz oturumdan oluşacak sempozyumda bilim insanları, Mevlâna ve eserleri üzerinden İslam dünyasındaki birlik ve beraberliğin nasıl şekillenmesi gerektiğini paylaşacaklardır. Doğu, Batı ve Türk dilleri, tarih, tasavvuf, felsefe, musiki ve güzel sanatlar gibi konularda alanında yetkin kişilerin katılacağı sempozyumun açılış oturumunda Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Şahin oturum başkanlığı yapacak ve Ankara Milletvekili Prof. Dr. Emrullah İşler, Maarif Vakfı Başkanı Prof. Dr. Birol Akgün ve İran Araştırmaları Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Uysal İslam Dünyasındaki ayrılık nedenlerini ve barış yollarını konuşacaklardır.

Sempozyumun açılış oturumu Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Konferans Salonu'nda diğer oturumlar ise Enstitümüzün bulunduğu Müze Binası Konferans Salonu'nda yapılacaktır.

İki gün sürecek olan sempozyumda sunulacak bildirilerden 01.12.2017 tarihine kadar tarafımıza gönderilen bildiri özetleri "Sempozyum Bilim Kurulu" tarafından değerlendirilmiş ve uygun görülen bildiri özetleri <http://ums.mevlanaenstitusu.com/> uzantılı internet sitesinde duyurulmuş ve yayınlanmak üzere kitapçığa alınmıştır.

Uluslararası sempozyuma Konya'daki üniversiteler ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü ile İran Araştırmaları Merkezi katkı sağlamışlardır. Sempozyumun gerçekleşmesinde talep edilen her türlü desteği sağlayan Üniversite Rektörlüğümüze, Üniversite birimlerimize teşekkür ederiz

Ayrıca sempozyumun düzenlenmesine katkı sağlayan "Sempozyum Düzenleme Kurulu" üyelerine ve "Bilim Kurulu" üyelerine de teşekkür eder, sempozyumun tüm katılımcılara fayda sağlamasını ümit ederiz.

IV. ULUSLARARASI MEVLÂNA SEMPOZYUMU
IV. INTERNATIONAL MEVLANA SYMPOSIUM

**HZ. MEVLÂNA
VE
İSLAM DÜNYASINDA KARDEŞLİK
HZ. MEVLANA
AND
THE BROTHERHOOD IN ISLAMIC WORLD**

**8-9 ARALIK 2017
DECEMBER 8-9, 2017**

SEMPOZYUM PROGRAMI
SYMPOSIUM PROGRAMME

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SELÇUK UNIVERSITY

KONYA
TÜRKİYE / TURKEY

ORGANİZASYON KOMİTESİ / ORGANIZING COMMITTEE
Sempozyum Onur Kurulu / Symposium Honor Board

Yakup CANBOLAT

(Konya Valisi / Governor of Konya)

Tahir AKYÜREK

(Konya Büyükşehir Bel. Başkanı / The Mayor of The Municipality of Konya)

Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN

(Selçuk Üniversitesi Rektörü / The Rector of Selcuk University)

Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER

(Necmettin Erbakan Üni. Rektörü / The Rector of Necmettin Erbakan Üni)

Prof. Dr. Bayram SADE

(KTO Karatay Üni. Rektörü / The Rector of KTO Karatay University)

Prof. Dr. Cumhur ÇÖKMÜŞ

(Konya Gıda ve Tarım Üni. Rektörü / The Rector of Konya Food & Agriculture University)

Sempozyum Başkanı / Symposium President

Prof. Dr. Ali TEMİZEL

(Mevlana Araştırmaları Enstitüsü Müdürü)

(Director of Institute of Rumi Studies)

Sempozyum Danışma Kurulu / Symposium Advisory Board

Prof. Dr. Ali TEMİZEL

(Mevlana Araştırmaları Enstitüsü Müdürü)

(Director of Institute of Rumi Studies)

Prof. Dr. Bilal KUŞPINAR

(NEÜ Uluslararası Rumi Medeniyetler Uygulama ve Araştırma Merkezi Md.)

(Director of International Rumi Center For The Study Of Civilizations)

Abdüssettar YARAR

(*Konya Kültür ve Turizm Müdürü*)

(*Director of Konya Culture And Tourism*)

Sempozyum Bilim Kurulu / Symposium Science Committee

Prof. Dr. Erdal BAYKAN	<i>Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Pablo BENEITO	<i>University of Murcia / Spain</i>
Prof. Dr. Rıdvan CANIM	<i>Trakya Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Ali GÜZELYÜZ	<i>İstanbul Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Maryam Khalili JAHANTIGH	<i>University of Sistan and Baluchestan / Iranian</i>
Prof. Dr. Shahid Iqbal KAMRAN	<i>Allama Iqbal Open University / Pakistan</i>
Prof. Dr. Adnan KARAIŞMAİLOĞLU	<i>Kırıkkale Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Atabey KILIÇ	<i>Erciyes Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ	<i>Ankara Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Bilal KUŞPINAR	<i>Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye</i>
Prof. Dr. Rahman Moshtagh MEHR	<i>Azarbaijan Shahid Madani University / Iranian</i>
Ass. Prof. Dr. Munir DRKIC	<i>University of Sarajevo / Bosnia and Herzegovina</i>
Ass. Prof. Dr. Shahryar HASANZADEH	<i>Islamic Azad University Khoy / Iranian</i>
Ass. Prof. Dr. Dzenita HAVERIC	<i>University of Sarajevo / Bosnia and Herzegovina</i>
Ass. Prof. Dr. Abdus Sabur KHAN	<i>University of Dhaka / Bangladesh</i>
Ass. Prof. Dr. M. Hasan Hassanzade NİRİ	<i>Allameh Tabataba'i University / Iranian</i>
Doç. Dr. Semra TUNÇ	<i>Selçuk Üniversitesi / Türkiye</i>
Assis. Prof. Eshqane Akif Qızı BABAYEVA	<i>Azerbaijan National Academy of Sciences / Azerbaijan</i>
Yrd. Doç. Dr. Sema Zafer SÜMER	<i>Selçuk Üniversitesi / Türkiye</i>

Sempozyum Düzenleme Kurulu / Symposium Organizing Committee

Yrd. Doç. Dr. Nurgül SUCU

(SÜ Mevlâna Arş. Ens. Md. Yrd. / Assis. *Director of Institute of Rumi Studies*)

Prof. Dr. Recep DİKİCİ
Doç. Dr. Semra TUNÇ
Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA
Doç. Dr. Mutluhan TAŞ
Yrd. Doç. Dr. Hakan KUYUMCU
Yrd. Doç. Dr. M. Nuri PARMAKSIZ
Yrd. Doç. Dr. H. Ahmet ŞİMŞEK
Uzm. Selman KARADAĞ
Arş. Gör. Gamze Gizem AVCIOĞLU

Sempozyum Sekreteri / Symposium Secretary

Yrd. Doç. Dr. Nurgül SUCU (SÜ Mevlâna Arş. Enstitüsü Md. Yrd. /
Asistant Director of Institute of Rumi Studies)

Sekretarya İletişim / Symposium Communication

Uzm. Selman KARADAĞ (GSM: 0 546 745 12 68)

İletişim Bilgileri / Contact Information

Adres / Adress : Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü
Müdürlüğü Alaeddin Keykubat Yerleşkesi Müze Binası (Merkez
Kütüphane Arkası) Kat: 1 Selçuklu / KONYA / TÜRKİYE

Telefon/ Telephone : (0 332) 223 08 08

Belgegeçer / Fax : +90 332 241 03 45

E-posta / E-mail : mevlana@selcuk.edu.tr

Elektronik Ağ / WEB : www.mevlana.selcuk.edu.tr

8 ARALIK 2017 CUMA / 8 DECEMBER 2017, FRIDAY
PROGRAM / PROGRAMME
Selçuk Üniversitesi / Selcuk University
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi / Faculty of Economics and
Administrative Sciences
Konferans Salonu / Conferance Saloon

AÇILIŞ PROGRAMI / INAUGURATION

SAAT / TIME : 9.30 - 10.00

- Açılış / Opening
- Saygı Duruşu ve İstiklâl Marşı / The Extending of Veneration and The National Anthem
- Enstitü Tanıtım Filmi / Institute Introduction Film
- Protokol Konuşmaları / Protocol Utterances

SEMPOZYUM AÇILIŞ OTURUMU / SYMPOSIUM OPENING SESSION

İSLAM ÂLEMİNDE SAVAŞLAR VE BARIŞ YOLLARI

WARS AND PEACE WAYS IN THE ISLAMIC WORLD

SAAT / TIME: 10.00 – 11.15

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN

Selçuk Üniversitesi Rektörü / The Rector of Selcuk University

10.00 – 10.20

Prof. Dr. Emrullah İŞLER

(24. Dön. Ankara Milletvekili / 61. Hükümet Dön. Başbakan Yard.)

(24th Term Ankara Deputy / 61. Government Deputy Prime Minister)

10.20 – 10.40

Prof. Dr. Birol AKGÜN

(Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi - Maarif Vakfı Başkanı)

(Ankara Yıldırım Beyazıt University - Present of Maarif Foundation)

10.40 – 11.00

Prof. Dr. Ahmet UYSAL

(İstanbul Üniversitesi / İran Araştırmaları Merkezi Başkanı)

(İstanbul University / President of Center for Iranian Studies in Ankara)

ÖĞLE YEMEĞİ - CUMA NAMAZI / LUNCH - FRİDAY PRAYERS

8 ARALIK 2017 CUMA / 8 DECEMBER 2017, FRIDAY

Selçuk Üniversitesi / Selcuk University

Mevlana Araştırmaları Ens. Konferans Salonu / Institute of Rumi Studies
Conference Saloon

I. OTURUM / I. SESSION

SAAT / TIME: 14.15 - 15.55

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU

14.15 – 14.35

Prof. Dr. Veyis DEĞİRMENÇAY (Atatürk Üniversitesi / TÜRKİYE)

"Bir Arada Yaşamak"

"Coexistence"

14.35 – 14.55

Prof. Dr. Rahman Moshtagh MEHR (Azarbaijan Shahid Madani
University / IRANIAN)

"برادری دینی، برابری آسمانی و همزیستی انسانی در زندگی و عرفان مولانا"

*"Religious Brotherhood, Spiritual Equality and Coexistence in Rumi's Life
and His Sufism"*

14.55 – 15.15

Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ (Harran Üniversitesi / TÜRKİYE)

"İslâm Dünyasındaki Kardeşliğin Önündeki Engeller: Mesnevî Hikâyeleri Örneği"

*"Some Obstacles in the Islamic World Brotherhood: Mathawi Stories
Example"*

15.15 – 15.35

Ass. Prof. Dr. Munir DRKIC (University of Sarajevo / BOSNIA AND
HERZEGOVINA)

"Bosna Kültür Geleneğinde Mesnevî'nin Çok Boyutlu Mevcudiyeti"

"The Multidimensional Presence Of The Masnavi in Bosnian Cultural Tradition"

15.35 – 15.55

Prof. Dr. Kadir GOLKARIAN (Kıbrıs Yakın Doğu Üniversitesi /
KIBRIS)

"Mevlâna Görüşünde 'Barış ve Uzlaşma' Anlayışı"

"Perception of 'Peace and Reconciliation' In Mevlana's Philosophy"

II. OTURUM / II. SESSION

SAAT / TIME: 16.10 - 17.40

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Bilal KUŞPINAR

16.10 – 16.30

Prof. Dr. Adnan KARAİSMAİLOĞLU (Kırıkkale Üni. / TÜRKİYE)

“Mesnevî’de Vahdet/Birlik ve Tefrika/Ayrılık Kavramları”

“Unity/Oneness and Discursion/Seperation Concepts in Mathnawi”

16.30 – 16.50

Prof. Dr. Ahmet Kazım ÜRÜN (Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Mevlana, Yunus ve Akif’in Kardeşlik Düşüncesinde Ortak Referanslar”

“Common References in Mevlana, Yunus and Akif ’s Thought of Brotherhood”

16.50 – 17.10

Ass. Prof. Dr. Mohammad Hasan Hassanzade NİRİ (Allameh Tabataba’i University / IRANIAN)

“صلح و دوستی در گرو تصفیة دل”

“Peace and friendship depend on the purification of the heart”

17.10 – 17.30

Ass. Prof. Dr. Khalid Mahmood SANJARANI (Government College University, Lahore / PAKİSTAN)

“مولانا رومی سے علامہ اقبال کے استفسارات”

“Asked About Ikbal From Mevlana”

17.30 – 17.50

Dr. Asghar Nadeem SYED (Author - Screenwriter - Lecturer, PAKİSTAN)

“رومی کارحانی سفر مدت امرامن کی تلاش میں”

“Rumi’s Spiritual Journey in Pursuit of Love and Peace”

AKŞAM YEMEĞİ / DINNER

SEMA PROGRAMI - MKM/ THE MEVLEVİ SEMA CERAMONY

9 A R A L I K 2 0 1 7 C U M A R T E S İ / 9 D E C E M B E R 2 0 1 7,
SATURDAY

Selçuk Üniversitesi / Selcuk University

Müze Binası - Mevlana Araştırmaları Ens. / Museum Building Institute of
Rumi Studies

Konferans Salonu / Conference Saloon

III. OTURUM / III. SESSION

SAAT / TIME: 09.30- 10.45

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Ahmet Kazım ÜRÜN

09.30 - 09.45

Prof. Dr. Atabey KILIÇ (Erciyes Üniversitesi / TÜRKİYE)

"Mesnevî-yi Şerîf'in Birinci Cildinden Hareketle 'Dost/Dostluk Kavramları Üzerine Notlar"

"Some Notes on The Friend/Friendship Concepts According to Mathnawi's First Volume"

09.45 – 10.00

Doç. Dr. Necip Fazıl DURU (Ordu Üniversitesi / TÜRKİYE)

"Şuara-yı Mevlevîyyenin Ehl-i Zühde Şiir ile Cevabıdır"

"It Is The Answer of Mevlevi Poets to People of Ascetic"

10.00 – 10.15

Doç. Dr. Mustafa ERDOĞAN (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / TÜRKİYE)

"Hz. Mevlana'ya Atfedilen Sema Gazelinin Abdülbaki Dede Tarafından Şerhi: Tuhfetü's-Sâmiîn"

"Sema Ode That Is Attributed to Rumi Commentaried by Abdülbaki Dede: Tuhfetü's- Sâmiîn"

10.15 – 10.30

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Uğurlu ARSLAN (Dicle Üniversitesi / TÜRKİYE)

"Mevlana'nın İttihâd-ı İslam Çağrısı"

"Rumi's Islamic Union Calling"

10.30 – 10.45

Dr. Tarek Mohamed Husseini MORSY (Bibliotheca Alexandrina / EGYPT)

“الطريقة المولوية فى مصر: من كهف السودان الى مدرسة سنقر السعدى- التكية المولوية”

“The Mevleviyya order in Egypt: from Kahf al- Sudan to the Madrasa of Sunqur Sa’di: The Takiyya Mevleviyya”

IV. OTURUM / IV. SESSION

SAAT / TIME: 11.00 – 12.00

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Veyis DEĞİRMENÇAY

11.00 – 11.15

Prof. Dr. Recep DİKİCİ (Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE)

“İslâmiyet ve Hazret-i Mevlâna’da Kardeşlik”

“Brotherhood in Islam and Rumi”

11.15 – 11.30

Doç. Dr. İbrahim İŞİTAN (Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Hz. Mevlâna Düşüncesinde Barış Kavramının Psikolojik Tahlili”

“Psychological Analysis of Peace Concept in Rumi’s Thought”

11.30 – 11.45

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ALTUNGÖK (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Horasan’dan Anadolu’ya Bir Uhuvvat Rüzgarı”

“A Brotherhood Wind From Khorasan to Anatolia”

11.45 – 12.00

Yrd. Doç. Dr. Betül SİNAN NİZAM (İstanbul Şehir Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Mevlevî Şeyhi Şair Kemâl Ahmed Dede’nin Kaleminden Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî”

“Mevlana Celaleddin-i Rumi by the pen of Melevi Sheikh The Poet Kemal Ahmed Dede”

ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH

9 ARALIK 2017 CUMARTESİ / 9 DECEMBER 2017,
SATURDAY

V. OTURUM / V. SESSION

SAAT / TIME: 13.30 – 14.30

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Recep DİKİCİ

13.30 - 13.45

Prof. Dr. Dilaver GÜRER (Necmettin Erbakan Üniversitesi /
TÜRKİYE)

"Allah ile Birlikteliğin En Güzel Vasıtası Olarak Mevlâna'da Töve"

*"As the Most Beautiful Instrument Oneness with Allah, Repentance in
Rumi"*

13.45 – 14.00

Doç. Dr. Ahmet TANYILDIZ (Dicle Üniversitesi / TÜRKİYE)

*"Tahir Büyükkörükçü'ye Göre İdeal Bir Müslüman Portresi Olarak
Mevlânâ"*

"Rumi As a Ideal Muslim Portrait According to Tahir Büyükkörükçü"

14.00 – 14.15

Yrd. Doç. Dr. Yakup ŞAFAK (Kırıkkale Üniversitesi / TÜRKİYE)

"Mesnevî'nin İkinci Defterindeki 'Üzüm Hikâyesi' Üzerine Bir Metin Kritiği"

"A Text Critic on "Grape Story" in the Second Volume of Mathnawi"

14.15 – 14.30

Dr. Kiemiddin NAIMOV (TAJİKİSTAN)

"مولانا و مولویه در دنیای اسلام"

"Rumi and Mevlevi Tradition in Islamic World"

VI. OTURUM / VI. SESSION

SAAT / TIME: 14.45 – 15.45

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

14.45 - 15.00

Doç. Dr. Mutluhan TAŞ (Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE)

"İnsan Yetiştirmede Güzel Sanatların Rolü"

"The Role of Fine Arts in Raising Human"

15.00 – 15.15

Exp. Dr. Saodat MEYLIEVA (National University of Uzbekistan /
UZBEKISTAN)

“Mevlana ve Şems Sevgisi”

“Rumi and Shams Love”

15.15 – 15.30

Dr. Naci BAKIRCI (Konya Mevlana Müzesi / TÜRKİYE)

“Mevevilikte Sanat ve Mevlevi Sanatçıların Eserleri”

“Art in Mevlevi Tradition and Works of Mevlevi Artists”

15.30 – 15.45

Bekir ŞAHİN (Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü / TÜRKİYE)

“Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi’nde bulunan

“Osmanlı Dönemi’nde Yazılmış Hz. Mevlâna ile ilgili el Yazması ve Nadir

Matbu Eserler”

“Hand Writing and Rare Prints written in the period of Ottomans related

to Hz. Mevlana in Konya Written Works Regional Director’s Library”

9 A R A L I K 2 0 1 7 C U M A R T E S İ / 9 D E C E M B E R 2 0 1 7 ,
SATURDAY

VII. OTURUM / VII. SESSION

SAAT / TIME: 16.00 – 17.00

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Dilaver GÜRER

16.00 - 16.15

Prof. Dr. Nilgün DOĞRUSÖZ DİŞİAÇIK (İstanbul Teknik
Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Sultan III. Selim’in Suzidilara Makamındaki Mevlevi Ayinini Yazmak”

“Composing Suzidilara Mevlevi Music by Sultan Selim III.”

16.15 - 16.30

Doç. Dr. Oğuz KARAKAYA (Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Nâyî Osman Dede’nin Hayatı, Eserleri, Sanatkârlık Yönü ve Türk

Müziği’ndeki Yeri”

“Nayî Osman Dede’s Life, Works, Artistic Style and Position in Turkish

Music”

16.30 - 16.45

Yrd. Doç. Dr. M. Nuri PARMAKSIZ (Selçuk Üniversitesi / TÜRKİYE)

“Nâyî Osman Dede'nin Mi'râciyye Adlı Eseri”

“Nayi Osman Dede's Mi'râciyye Named Work”

16.45 - 17.00

Dr. Timuçin ÇEVİKOĞLU (Kültür ve Turizm Bakanlığı / TÜRKİYE)

“Mevlevî Müziği Eserlerinin Yazımında Kullanılan Eski Yazım Sistemleri ve Çeviri Sorunları”

“Old Notation System Used in Works of Mevlevi Music and It's Converting Problems”

DEĞERLENDİRME OTURUMU VE KAPANIŞ / EVALUATION

SESSION AND CLOSING

SAAT / TIME: 17.15 – 17.45

Oturum Başkanı / Chairman

Prof. Dr. Ali TEMİZEL

İl Yöneticileri (Katılımları Halinde)

Üniversite Yöneticileri (Katılımları Halinde)

Sempozyum Katılımcılarından

- Sempozyum Düzenleme ve Bilim Kurulu Adına **Prof. Dr. Ali TEMİZEL'in** Teşekkür Konuşması

-On behalf of the Symposium Organizing and Scientific Committee Dr. Ali TEMİZEL's Thanksgiving Speech

AKŞAM YEMEĞİ / DINNER

SEMA PROGRAMI - MKM/ THE MEVLEVİ SEMA CERAMONY

BİR ARADA YAŞAMAK

Veyis DEĞİRMENÇAY*

ÖZET

Her dilden, her dinden ve her renkten insanı kucaklamış; herkesi ilâhî çağrıya davet etmiş; herkese sevgiyle ve merhametle yaklaşmış, insanlığa ışık saçmış; barışın, kardeşliğin ve hoşgörünün sembolü büyük mutasavvıf, fakih, şair ve düşünür Mevlâna Celâleddin-i Rûmî 1207'de Belh'te doğmuş ve 17 Aralık 1273'de Konya'da vefat etmiştir.

Mevlâna ne konuşur, ne söylerse, ya Kur'an-ı Kerîm'den ya da Hz. Peygamber'in sözlerinden alıntı yaparak konuşur; ayet ve hadisleri başka bir bakış açısıyla hikâyelere dökerek tefsir eder, açıklamalarda bulunur. Ona göre; bütün insanlar bir anne ve babadan dünyaya gelmiştir; insanlar birbirleriyle barışık halde olmalı, uzlaşmalı; birbirlerine nankörlük etmemelidirler. Kötülüğü emreden nefisle, şeytan ve şeytan sıfatlı kişilerle barışmamak, onlarla savaşmak gerekir. Adaletin ve barışın temin edilebilmesi için delinin eline silah verilmemesi gerekir.

Allah'ın kullarına, bütün insanlara iyilik yapmak; biz ve ben varlığına düşerek dostu, hatta hiçbir insanı incitmemek gerekir. Dost, yolda arkadır, destektir, sığınaktır; yol, yardım, dosttan ibarettir.

İnsanlar arasındaki huzuru, kardeşliği ve barışı bozan duygu kıskançlıktır. Kıskançlık ve anlaşmazlık ortadan kalktığı zaman, bütün insanlar tek bir yaratıcının kulları olarak aynı kapıya yönelir, mutlu ve mesut olurlar.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevi, İslamiyet, Kardeşlik, Birliktelik.

* Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Fars Dili ve Edebiyatı Bölümü (veyis0065@hotmail.com).

SUMMARY
LIVING IN ONE

Veyis DEĞİRMENÇAY *

He embraced every human being, from every language, every color and every religion, invited everyone to the divine call, affectionate and merciful to everyone, lightened humanity, symbol of peace, brotherhood and tolerance, great Sufi, Islamic jurisprudence, poet and thinker Mevlana Celaleddin-i Rumî was born in Balkh in 1207 and died on December 17, 1273 in Konya.

Whatever Mevlana says, talks quoting from the Qur'an or from the words of the Prophet explains verses and hadiths from another viewpoint, and fictionalize to expound them. According to him, all people come into the world from a mother and father. People must be in peace with each other, agreeable; they should not be ungrateful to each other. Human soul who ordered evil, not to make peace with the devil and devil-face, it is necessary to fight them. In order for justice and peace to be available, gun should not be given to insane.

To the servants of Allah, do favor to all people, by being selfish not to harm friend and even any human being. Friend gives support on the road and road means lover and friendship.

Jealousy is divisive between people in peace, fellowship and presence. When jealousy and dispute cease to exist all people turn to the same door as the servants of a single creator and become happy.

Key words: Mevlânâ, Mesnevi, Islam, Brotherhood, Unity.

* Professor Prof. Dr., Atatürk University, Faculty of Letters, Department of Persian Philology (veyis0065@hotmail.com).

برادری دینی، برابری آسمانی و همزیستی انسانی در زندگی و عرفان مولانا

رحمان مشتاق مهر*

زندگی و عرفان مولانا از اعتقاد به برادری مسلمانان - فارغ از وابستگی آنان به مذاهب فقهی و کلامی گوناگون - و برابری پیروان ادیان آسمانی و لزوم همزیستی با انسان‌ها حکایت دارد. مولانا مخصوصاً بعد از آشنایی با شمس، به چنان روشندلی و وسعت روحی دست یافته بود که نه تنها با انسان‌ها بلکه با مور و مار نیز بر سر مهر بود و در همه چیز نشان خدا را می‌دید و از همه چیز صدای تسبیح و ذکر خدا را می‌شنید و این ژرف‌بینی و بلندنظری جایی برای کینه‌ورزی و دشمنی با دیگران باقی نمی‌گذاشت.

روزگار مولانا مصادف با دوره سیاه رواج خشونت و اختلاف‌های دینی و مذهبی بود؛ از این رو، سخن گفتن از *تسامح و تساهل در حوزه‌های فکری و دینی بزرگ‌ترین حرکت مصلحانه و انسان‌دوستانه محسوب می‌شد. امروز با همه پیشرفت‌هایی که در زمینه تکنولوژی و رفاه مادی اتفاق افتاده است، شیوع فجیع‌ترین جنایت‌ها و آدم‌کشی‌ها به بهانه دگراندیشی و اختلافات مذهبی نشان می‌دهد که ما به آموزه‌های جهان‌شمول و فرازمان مولانا بیش از هر زمان دیگر نیازمندتریم.

در این مقاله سعی کرده‌ایم بر اساس آثار مولانا و مناقب‌نامه‌هایی که راجع به زندگی و روابط اجتماعی و سیاسی و انسانی او با دیگران نوشته شده است، ضرورت تغییر نگاه به موضوع تعدد و تنوع مذاهب و ادیان و مکاتب فکری و فلسفی را یادآوری کنیم.

کلمات کلیدی: مولانا، جلال‌الدین رومی، امت اسلامی، مسلمانان، تسامح، تساهل

* استاد دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

İSLÂM DÜNYASINDAKİ KARDEŞLİĞİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER: MESNEVÎ HİKÂYELERİ ÖRNEĞİ

Ekrem BEKTAŞ*

ÖZET

Sosyologlar insanlık tarihini bedeviyet, esaret, memlûkiyet, mâlikiyet ve serbestiyet olmak üzere beşe ayırırlar. İnsanlığın geçirdiği bu tarihî evrelerde meydana gelen hadiseleri, savaşları, kıtlıkları, tabii âfetleri, taunları veya adaleti, güzel günleri ve huzurlu zamanları kısmen tahmin etsek de tam anlamıyla tayin etmek ve sınırlarını kesin hatlarıyla birbirinden ayırt etmek mümkün görünmemektedir. Çünkü insanlık, bu beş evreyi geride bırakıp serbestiyet veya hürriyet devrini yaşamasına rağmen insanlık ailesinde özellikle Ortadoğu'da kısmen de dünyanın bazı bölgelerinde zaman zaman yaşanan hadiseler (zulümler, haksızlıklar, vahşetler) bedeviyet dönemlerini aratmayacak düzeye ulaşmaktadır.

Oysa kâinatın yaratıcı yüce Allah, insanoğlunu yarattıktan sonra onu rehbersiz bırakmamış, en mükemmel ıslahatçı olarak peygamberleri görevlendirmiştir. İlahî emirle toplumları ıslah edip onların dünya ve ahiret saadetini temin etmekle görevli peygamberler bile içinde yaşadıkları toplumları ıslah etmede bazen aciz kalmış, bazen dışlanmışlar, bazen de tarif edilmez eziyetlerle karşılaşmışlardır.

Peygamberlik müessesesi Hz. Muhammed Mustafa (sav.) ile son bulduğuna göre onun toplumları ıslah etme görevini evvela halifeler, sonra sahabeler ve daha sonra da onların yolunda yürüyen büyük zatlar üstlenmişlerdir. Hz. Muhammed'in "*Âlimler peygamberlerin varisleridirler*"

* Prof. Dr., Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Şanlıurfa/TÜRKİYE

hadîs-i şerifi âlimlerin görevlerini ve misyonlarını açıkça ortaya koymaktadır.

Yaşantısı, yaptığı hizmetler ve yazdıkları eserlerle “peygamberlerin varisi” bir âlim olduğunu ortaya koyan şahsiyetlerden biri de hiç şüphesiz Hz. Mevlanâ Celâleddin-i Rûmî’dir. Mevlanâ ve felsefesini anlamının en kolay ve en pratik yolu yaşadığı zamanı ve meydana gelen olayları anlamaktan geçtiği bilinen bir husustur. Malum olduğu üzere Mevlanâ’nın yaşadığı asırda insanlık özellikle de İslam âlemi büyük bir kriz ile karşı karşıya idi. İnsanlığın hasseten İslam coğrafyasının maddi ve manevi bütün sermayesini yerle bir eden ve tarihte Moğol istilası olarak adlandırılan bu krizin Anadolu insanında açtığı manevi tahribatı tamir eden ıslahatçılarından biri de Mevlanâ’dır. İşte İslam dünyasının büyük bir kaosun içinde kıvrandığı bir dönemde Afganistan’ın Belh şehrinde Anadolu’ya göç eden Mevlanâ Bahaüddin ve ailesi adeta zamanın insanların sığındıkları birer liman olmuşlardır.

Hz. Mevlanâ’dan bu yana genelde insanlık özelde de İslam âlemi iki büyük krizi yaşayarak günümüze ulaşmıştır. Bunları, I. Cihan Harbi ile akabinde Anadolu’daki Kurtuluş mücadelesi ve II. Cihan Savaşı olarak belirlemek mümkündür. Aradaki haçlı savaşlarını, İran-İrak savaşını, Irak’ın Kuveyt’i işgaliyle başlayan Amerika ve Avrupa’nın Ortadoğu’daki faaliyetleri, Arap baharı diye lanse edilen kriz ve Irak ile Suriye’deki iç savaşları da bu iki büyük kriz artçıları olarak değerlendirilebilir. İşte aşağı yukarı bir asırdır İslam coğrafyasının diğer bir ifade ile Ortadoğu’nun içinde bulunduğu bu krizleri anlamak için şu soruları sorma zarureti vardır. İslam dünyasının içinde bulunduğu krizler ve bu krizlerin sebepleri nelerdir? Bunları kalıcı kılan etkenler nelerdir? Müslümanların duçar olduğu hastalıklardan kurtulmaları için ne gibi tedbirler alınmalı? Sorularına cevap bulabilmek için büyük düşünce ve irfan adamı Hz. Mevlanâ’ya kulak verelim.

Hz. Mevlanâ’yı, fikirlerini ve düşüncelerini şiir şeklinde dile getirdiğinden dolayı sadece şair olarak değerlendirmek yanlış ve eksik olur kanaatindeyim. Kur’an’ın bir talebesi olan Mevlanâ, hem peygamberlerin

varisi bir âlim hem bir mutasavvıf, hem bir ıslahatçı hem de bir pedagoğtur. Mevlanâ'nın *Mesnevî*'sinde anlatılan hikâyeler ve akabinde verilen mesajlara baktığımızda Kur'ân'daki hakikatlerin ve onun hayat pratiği olan sünnetin şiir kalıbına/formuna dökülmüş halinden başka bir şey değildir. *Mesnevî*'ye *Mesnevî-i Şerîf* veya *Mağz-ı Kur'ân/Kur'ân'ın özü* denilmesinin sebebi de bu olsa gerektir.

İşte bu bildiride, Mevlanâ'nın *Mesnevî*'sinde yer alan hikâyelerden hareketle İslam dünyasında kardeşliğin yeniden tesis edilmesinin önündeki engeller tespit edilecek ve bu engellerin çözüm önerileri kısaca anlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevi, Hikâye, Birlik, İslamiyet, Kardeşlik.

SUMMARY

PREVENTIVE BARRIERS IN THE ISLAMIC WORLD BROTHERHOOD: EXAMPLE OF MESNEVÎ TALES

Ekrem BEKTAŞ*

Sociologists divide the history of humankind into five things: Nomadic life, bondage, vassalage, property, and liberty. It is not possible to accurately determine the bureaucrats, wars, scarcities, natural disasters, acts of justice, beautiful days and peaceful times that have taken place in these historical stages of humankind, and to clearly distinguish their boundaries from each other. Because humanity has reached such a level that it does not search for idle periods (atrocities, injustices, wildness) in the family of humanity, especially in the Middle East and partly in some parts of the world, even though these five stages are left behind by the freedom or liberation period.

However, the Creator Almighty Allah after creating the humanity has appointed the prophets as the perfect inspector who has not left him without

* Professor Dr., Harran University Faculty of Sciences and Literature, Department of Turkish Language and Literature, Şanlıurfa / TURKEY

guidance. Even the prophets who rehabilitate societies with divine command and assure their happiness in the world have sometimes been helpless, exiled or unexplained in their unclean societies.

As Holiness Muhammad Mustafa (sav.) was the last prophet, the caliphs, then the sahabs, and then the great ones walking on their path first undertook his task of rehabilitating the societies. Holiness Muhammad's "The scholars are the heirs of the prophets" clearly demonstrate the duties and missions of the tradition scholars.

By the way, of his living, the services he performed and the works he wrote Mevlâna Celâleddin-i Rûmî with no doubt that as a scholar is inheritor of the prophet. It is a well-known fact that the easiest and most practical way to understand Mevlâna and his philosophy is to understand the past events that take place in that period. As we know, in the century when Mevlâna lived, humanity, especially the Islamic world, faced a great crisis. Mevlâna is one of the reformists who have repaired the spiritual destruction that the Anatolian man opened in this crisis, which has been called the Mongolian invasion in history. Mevlâna Baha'uddin and his family, who had migrated from Belh to Afghanistan in a period when the Islamic world twisted in a great chaos, became a place of refuge for the people in that time.

Since Mevlâna, humanity in general and Islamic world in particular have experienced two major crises and reached the present day. It is possible to determine them as World War I right after the struggles of liberation in Anatolia and World War II. The crusade battles, the Iran-Iraq war, the activities of America and Europe in the Middle East, which started with Iraq's invasion of Kuwait, the crisis expressed as the Arabic spring, and the civil wars in Iraq and Syria can be considered as these two great crisis aftershocks. Here is a century and a half Islamic geography in another way to understand these crises in the Middle East we have to ask the following questions. What are the crises in the Islamic world and what are the causes of these crises? What are the factors that make these permanent? What measures should be taken to get rid of the diseases that Muslims are caught?

To find answers to these questions, let's listen to great thought and wise man Mevlâna.

As Mevlana expresses his ideas and thoughts in the form of poetry, I think it would be wrong and incomplete to evaluate them only as poets. Mevlâna is a student of the Qur'an, as well as a scholar who is the inheritor of the prophets and both reformist and pedagogue. When we look at the stories told in Mevlana's Mesnevi and the messages that follow, the truths of the Qur'an and the tradition of his life practice are nothing but writing the poetry form out. This is the reason why the Mesnevi is called the essence of the Qur'an.

In this paper, the obstacles in front of the reestablishment of brotherhood in the Islamic world will be identified and the solution proposal of these obstacles will be tried to be briefly explained by the stories in Mevlana's Mesnevi.

Key words: Mevlâna, Mesnevi, Story, Unity, Islam, Brotherhood

MULTIDIMENSIONAL PRESENCE OF THE MASNAVI IN BOSNIAN CULTURAL TRADITION

Munir DRKIC*

SUMMARY

Masnavi of Jalaluddin Rumi enjoyed a high esteem for centuries in the cultural tradition of Bosnia in a way that its impact goes beyond boundaries of literature and Sufism. In fact, wide interest in this book by Bosnian people represents a significant cultural phenomenon.

The aim of this paper is to give an insight into three separate phenomena of the book's impact in local cultural milieu of Bosnia:

Firstly, a number of Bosnian poets wrote poetry under the influence of the *Masnavi*. Poetry of other Persian classical authors was also a model for imitation poems by Bosnian poets, but no other Persian classical work enjoyed the esteem comparable to that of Rumi's most famous work. One of the most renowned admirers of Rumi's masterpiece was Derviš Paša Bajezidagić, a 16th century governor of Bosnia and a poet who wrote poetry in Turkish and Persian.

Secondly, Bosnian authors wrote commentaries on the *Masnavi* and two books deserve to be singled out here: *Sharh-e Sudi bar Masnavi* (Ahmad Sudi's Commentary of the *Masnavi*) and *Sharh-e Ğazîre-ye Masnavi* (A selection from the *Masnavi* by Yusuf Sineçak) authored by Abdullah Bosnavi.

Finally, a very interesting tradition of reading and oral commenting of verses and stories from the *Masnavi* has been established in the Ottoman times. The tradition itself is called *Masnavi-khani* and the person who

* Assistant professor of Persian language, Department of Oriental Philology University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

engages in this activity is usually referred to as a *masnavikhan*. Some of the most celebrated *masnavikhans* were at the same time the most illustrious representatives of Bosnia's written heritage in Persian language. This traditions lives on today in Sarajevo.

In accordance to the high status of this book in Bosnian cultural tradition, various types of manuscripts related to the *Masnavi* have been preserved in many public as well as private libraries in Bosnia-Herzegovina. These manuscripts are a very important part of the existing collections in the Arabic, Turkish and Persian languages. Having all of the aforementioned in mind, one can easily understand why is the *Masnavi* often referred to as the most important islamic text in Bosnia after the Qur'an and Hadith.

ÖZET

MESNEVÎ'NİN BOSNA'NIN KÜLTÜREL GELENEĞİNDEKİ ÇOK BOYUTLU YERİ

Doç. Dr. Munir Drkić*

Celeddin-i Rumî'nin Mesnevî'sinin etkisinin edebiyat ve tasavvuf sınırlarının ötesine geçebilmesi için Bosna'nın kültürel geleneğinde yüzyıllarca büyük bir saygı görmüştür. Aslında, Bosna halkının bu kitaba geniş bir ilgi duyması önemli bir kültürel olguyu temsil etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, kitabın Bosna'nın yerel kültür ortamındaki üç ayrı felsefî etkisi hakkında bir fikir vermektir:

Öncelikle, bir takım Bosnalı şairler Mesnevî'nin etkisi altına şiir yazdılar. Diğer Farsça klasik şairlerin şiirleri de Bosnalı şairlerin şiirleri için bir modeldi, ancak Rumî'nin en ünlü eseriyle kıyaslanabilecek hiçbir Farsça klasik eser onun eseri kadar saygı görmedi. Rumî'nin başyapıtının en ünlü

* Doç. Dr., Saray Bosna Üniversitesi, Doğu Dilleri Bölümü, Bosna Hersek

hayranlarından biri, 16. yüzyılda Bosna'nın valisi olan Derviş Paşa Bajezidagić Türkçe ve Farsça şiir yazan bir şair idi.

İkinci olarak, Bosnalı yazarlar Mesnevî hakkında eserler yazmıştır. Bu eserlerden Abdullah Bosnavi tarafından yazılmış olan. *Sharh-e Sudi bar Masnavi* (Ahmed Sudi'nin Mesnevî Yorumu) ve *Sharh-e Ğazire-ye Masnavi* (Mesnevîden seçmeler, Yusuf Sineçak) önemli bir yere sahiptir.

Son olarak, Osmanlı döneminde çok ilginç bir okuma geleneği olan ayetlerin ve hikâyelerin sözlü olarak yorumlanması geleneği yerleşmiştir. Geleneğin kendisine *Masnavi-khani* ve bu okumayı yapan kişi *masnavikhan* olarak adlandırılır. En ünlü okuyuculardan bazıları aynı zamanda Bosna'nın Farsça yazılı mirasının en ünlü temsilcileridir. Bu gelenek günümüzde Saraybosna'da hâlâ sürdürülmektedir.

Bu kitabın Bosna'nın kültürel geleneğindeki yüksek statüsüne uygun olarak, Mesnevî ile ilgili çeşitli el yazması eserler Bosna-Hersek'teki birçok özel ve halk kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu el yazması eserler mevcut koleksiyonların Arapça, Türkçe ve Farsça eserlerdeki çok önemli bir parçasıdır. Yukarıda belirtilenlerin ışığında, Mesnevî'nin neden Kur'anı Kerim ve Hadislerden sonra Bosna'da referans kabul edilen en önemli İslami eser olarak nitelendirildiği kolayca anlaşılabilir.

MEVLANA GÖRÜŞÜNDE “BARIŞ VE UZLAŐI” ANLAYIŞI

Ghadir GOLKARIAN (Kadir GÜLDİKEN)*

ÖZET

Mevlana'nın düşünce ve görüş temellerinde, Barış ve Uzlaőının etkileri hem Mesnevi hem de Divan-i Kebir ve yahut Divan-i Şems'de yer almaktadır. Mevlana, barış ve uzlaőıyı ele aldığında evrendeki bütün karőıtların arasındaki uzlaőıyı örnek göstererek aralarındaki uyum ve karşılıklı gereksinimlik gerçeğine dikkat çekiyor. Mevlana bu yaklaőımla Şu ibareyi açıklamaya çalışmaktadır: “ Kâinata monotonluk olmadığı gibi yaratılıő da değişik karőıtlıklarla bütünleşmektedir. Ancak barış, karőıtların uyum ve birbiriyle uzlaőı sayesinde sağlanabiliyor.”

Mevlana bu bağlamda barışın sağlanması konusunu sadece insan yüceliğinin gerçekleşmesine dek sonuçlanacağını değil, daha ötesi, insan ile Rabb'in arasındaki barışın da sağlanmasını vurgulamaktadır.

Mevlana'ya göre dünya üzerinde karőıtlar arasındaki barış, mutlaka yaratılanların hayat sürdürmesi için en önemli ve kaçınılmaz bir gerçek olduğu anlatmaya çalışıyor. Elbette bu arada karőıtlıkların doğuracağı yan etkileri de unutmamaktadır. Ona göre tüm karőıtlar uyumlu bir düzen sürecinde evreni dinamik kılmakla birlikte aralarındaki hareketliliği ve de ilerlemeyi de sağlamaktadır. Zaten bu gerçeği anlatmakla, olumsuz olayları bile hoşgörüyü izliyor ve onların arasındaki tezatlıkları bile barışın tecellisi olarak açıklamaya çalışıyor. Mevlana, Şu gerçeği anlatmaktadır: “âlem-i vahdet ve ulûhiyette artık karşıtlık sorunu yoktur. Orada eşitlik, aynı olmak niteliği bulunmaktadır. Her karşı sandığımız nesne, olay vs. aslında bizi

* Prof. Dr., YDÜ, Fen ve Edebiyat Fakóltesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü, Eski Türk Dili Anabilim Dalı Başkanı.

yüceliğe götürecektir. Bu hareketi kabullenmek bile zaten barışın ta kendisidir!”

Mevlana görüşündeki irfan aslında soyut değil somut olarak anlatılmaktadır. O, irfan konusunu zaten toplumun içinde takip ediyor. Bu bağlamda insanlar arasındaki tezat ve sınıflandırılmayı kınamadığı gibi bunları karşılıklı işbirliği ve yakınlaşmayı “bütünleşmek ilkesi” üzere barış faktörü saymaktadır. İşte bu düşünce ile Mevlana’nın tezattaki barış konusu bir entelektüel düşünce tarzı olarak kabul etmek mümkündür.

Bilindiği üzere Mevlana’da üç mümtaz kişilik bulunmaktadır. Yani, yatay değil, boylam nitelikli kişilik bulunuyor. Başka bir deyişle; ilim ve irfan alanında onun kişiliği ancak 3 aşamalı olup; Hamlik, Olgunluk ve Yanmak ile anlam kazanmaktadır. Kendisi hayatı bir süreç olarak tanımlamakta ve yatay hareketle değil yukarıya ve yüceliğe doğru hareketle anlam kazandığını açıklamaktadır. Ham (çiğ) dönemi her olay hoş görülmeli, zira tüm olaylar işte bilgisizlikten, eğitimsizlikte kaynaklanıyor. Fakat olgunlaşma aşamasına gelindiğinde her şey yerini bulur ve sonra ise Beka-Billah’tan Fena-Fillah’a yönelik anlam kazanır. İşte karşıtlık çiğliktendir, uzlaşma ve barış ise olgunluktan. Sonuç olarak Allah aşkıyla yanıp tutuşmak ise onda mânâ kazanmaktır. Mevlana, insan kemâlini bu eksende anlatıyor ve barışın sağlanmasını da ancak bu rotada olduğunu anlatıyor. Barış ile ilgili düzenli anlayış tarzını zaten babası, Burhaneddin Muhakkik-i Termezî ve Şems-i Tebrizî’den almıştır.

Sonuç olarak Mevlana, barışın sağlanmasını ancak işbirliği, karşılıklı anlayış ve toleransta görüyor.

جنگ هاي خلق، بهر خويي است
برگ بي برگي ، نشان طويي است
دام راحت دايماً بي راحتی است
خشم هاي خلق، بهر آشتي است
هر گله از شکر آگه مي کند
هر زدن، بهر نوازش را بود
مارگير از بهر ياري مار جست
جنگ ها مي آشتي آرد درست

Anahtar kelimeler: Mevlana, Barış, toplumsal sorunlar, evrensel barış.

SUMMARY

THE CONCEPT OF "PEACE AND RECONCILIATION" IN MEVLANA'S VIEW

Professor Dr. Ghadir Golkarian (Kadir Güldiken)*

Based on Mevlana's thoughts and opinions, the effects of peace and reconciliation are both in Mesnevi and Divan-i Kebir or Divan-i Sems. When Mevlana deals with peace and reconciliation, he draws attention to the fact that there is harmony and mutual necessity among them by showing an example of the compromise between all the opposites in the universe. Mevlana is trying to explain this expression with this approach: "Just as there is no monotony in the universe, creation is integrated with various oppositions. However, peace can be achieved through harmony and reconciliation of opponents. "

Mevlana emphasizes that the issue of securing peace in this context will not only result in the fulfillment of human glory but also the peace between man and Allah.

According to Mevlana, peace among the peoples of the world is trying to explain what is absolutely the most important and inevitable reality for the survival of the created. Of course, he does not forget the side effects of opposition. According to him, all the opponents, in the process of harmonizing the order, make the universe dynamic, as well as the

* NEU, Faculty of Science and Letters, Department of Turkish Language and Literature, Head of Department of Ancient Turkish Language.

movement and the progress between them. He is already watching the negative events with tolerance and trying to explain even the contradictions between them as a peaceful event. Mevlana describes the fact that: "There is no more opposition problem in unity and divinity. There is equality and the quality to be the same. Every object, event, etc. that we think opposite is actually the movement that will lead us to greatness. Even accepting this movement is already the epitome of peace! "

Insight in Mevlana's lore is not actually abstract but concrete. He is already following the issue of lore in society. In this context, as he does not condemn the contrast and classification between people, they regard cooperation and convergence as a factor of peace for "the principle of unification". With this thought, it is possible to accept Mevlana's contradiction as an intellectual way of thinking of peace.

As it is known, there are three privileged persons in Mevlana. Meaning that it is not horizontal, it's a longitude eligible personality. In other words, his personality in the field of science and lore is only in three stages and make sense with Immaturity, Maturity and Burning. He defines himself that life is a process and has meaning with not the horizontal movement but the upward and towards to greatness movement. The immaturity (raw) period should be tolerated, because all the events are caused by ignorance, lack of education. However, when it comes to the stage of maturation, everything finds its place and then it gains meaning to exist with Allah and to disappear from the boundary of Allah. Here is the antagonism from immaturity, the reconciliation and the peace from maturity. As a result, burning with the love of Allah is to gain the meaning to it. Mevlana explains perfect human being in that way and add that it is only on this route that peace can be ensured. His regular understanding about peace has already been taken from his father, Burhaneddin Muhakkik-i Termezi and Sems-i Tebrizi. As a result, Mevlana sees achievement of peace in cooperation, mutual understanding and tolerance.

جنگ هاي خلق، بهر خوبی است
برگ بی برگی، نشان طویی است
دام راحت دائماً بی راحتی است
خشم هاي خلق، بهر آشتی است
هر گله از شکر آگه می کند
هر زدن، بهر نوازش را بود
مارگیر از بهر یاری مار جست
جنگ ها می آشتی آرد درست

Key words: Mevlana, Peace, social problems, universal peace

MESNEVÎ'DE VAHDET/BİRLİK VE TEFRİKA/AYRILIK KAVRAMLARI

Adnan KARAİSMAİLOĞLU*

ÖZET

Vahdet ve tefrika kavramları, düşünce ve inanç dünyasına işaret ettiği gibi sosyal hayatla da ilgilidir. Ayrıca bu kavramlardan bireysel hayattaki, yani kişisel düşünce ve hissiyattaki düzeni veya dağınıklığı da ifade etmek için yararlanılmıştır. Bu nedenle anılan kavramlar, kültürümüzde ve kaynak eserlerimizde çok yönlü olarak kullanılmaktadır.

Birlik sözcüğünü destekleyen Arapça tevhit, ittihâd, ittifâk, cem', cemâ'at gibi kelimelerle, ayrılık mefhumuna açıklık getiren tefrîk, fitne, hile, fırka gibi yine Arapça asıllı kelimeler, Türkçede ve Farsçada yaygın kullanımlara sahiptir. Bütün bu sözcükler ve benzerleri, sadece anılan bu dillerde değil, Müslümanlar arasında konuşulan hemen her dilde mevcuttur. Zira Müslüman toplumların devlet ve medeniyet oluşturma çabalarında bu kelimelerin taşıdığı olumlu veya olumsuz anlamlara hep ihtiyaç duyulmaktadır.

Hz. Mevlânâ, Mesnevî-i Şerif'inde toplumdaki birlik ve ayrılık çabaları hakkında ayrıntılı izahlar yapmakta ve aydınlatıcı hikâyelere yer vermektedir. O, güç ve cesaret verici örneklerle inananları ve insanları birliğe ve dayanışmaya davet ederken, çok ağır ve acı verici hikâyelerle tefrika, hile ve fitneye dikkat çekmektedir. Örnek olarak bu hikâyeler arasından, "Hıristiyanları öldüren Yahudi padişahının hikâyesi" ile

* Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü.

“Münafıkların ve Dırâr camisini yapmalarının hikâyesi” özel olarak ele alınabilir.

XIII. asır İslam dünyasında, Konya’da bu kavram ve konuların Mevlana tarafından ayrıntılı bir şekilde ele alınmış olması, günümüz insanı ve toplumları için bir kazançtır.

Anahtar Kelimeler: Hz. Mevlana, Mesnevi, Ayrılık, Birlik, Kardeşlik.

SUMMARY

NOTIONS OF UNITY/UNION AND DUALITY/ SEPARATION IN MESNEVİ

Adnan KARAİSMAİLOĞLU*

The concept of unity and duality are related to social life as well as to the world of thought and belief. In addition, these notions have been used to express the individual's life-style or disposition in personal thought and feelings. These notions mentioned for this reason are used in our culture and our resource works in multiple ways.

Arabic vocabulary such as tevhit, ittihâd, ittifâk, cem’, cemâ’at which support the word of unity, and clarify the meaning of separation tefrîk, fitne, hile, fırka are also Arabic rooted words and they have widespread use in both Turkish and Persian language. All these words and counterparts are available not only in the languages mentioned, but also in almost every language spoken among Muslims. Yet, Muslim societies are always in need of positive or negative meanings carried by these words in the formation efforts of state and civilization.

* Professor Dr., Kırıkkale University, Faculty of Science and Literature, Department of Oriental Language and Literature.

Mevlana has given detailed explanations about the unity and separation efforts in the society and has told about enlightening stories. While he invites believers and people to unity and solidarity with strength and courageous examples, he draws attention to violence, trickery, and mischief, with very sob and offending stories. For example, among these stories, "The Story of the Jewish Sultan Who killed the Christians" and "The Story of the Hypocrites and the Dirâr Mosque" can be considered in particular.

The fact that Mevlâna in Konya in the eighteenth century Islamic world handles these concepts and subjects in detail is a benefit for today's human being and societies.

Key Words: Mevlana, Mesnevi, Separation, Unity, Brotherhood

MEVLÂNA, YUNUS VE AKİF'İN KARDEŞLİK DÜŞÜNCESİNDE ORTAK REFERANSLAR

Ahmet Kazım ÜRÜN*

ÖZET

İlahi aşkı gönlüne yerleştirmiş ve bu yolda yıllarca çile çekmiş; sade ve yalın bir dille gönlündeki aşk-ı ilahiyi satırlara dökmüş Yunus, âlim bir babanın oğlu muteber bir ailenin ferdi, okuduğu eserler ve yetiştiği çevrenin etkisiyle bilginlik makamına erişerek bulunduğu topluma ilmiyle ışık vermekte iken tanıştığı Şems-i Tebriziyle birlikte güneşini bulan ve bu andan itibaren ışık veren bir konumdayken Şems güneşinden ışık almaya başlayan Mevlana ve yaşadığı dönemdeki siyasi ve sosyal olaylara duyarsız kalmayan, edindiği İslami terbiye ile ülkesini selamete kavuşturmak için canını dişine takan bir dava ve aksiyon insanı Akif.

Her üç şahsiyetin hayatında kısmi farklılıklar olsa da hayata bakış açıları aynıdır. Aynı gaye için nefes almışlar aynı ideal için çaba göstermişlerdir. İçinde yaşadıkları toplumu bir ideal veya siyasi ve sosyal gereklilik adına İslam kardeşliğine davet etmişlerdir. Bunda da en önemli referansları Kur'an-ı Kerim ve onu en güzel yaşayan örnek Hz. Peygamber olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hz. Mevlana, Yunus Emre, Mehmet Akif, Kardeşlik, Beraberlik

* Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü, ahmetkazim@hotmail.com

SUMMARY

MEVLÂNA, YUNUS AND AKIF'S COMMON REFERENCES IN
THE THOUGHTS OF BROTHERHOOD

Ahmet Kazım ÜRÜN*

He has placed divine love in his heart and has suffered many years on this path; Yunus, who has written divine love in his heart out in a plain language. Mevlâna, son of a schoolman father, member of a respected family, by the influence of works he read and the environment which he grew up, became a schoolman and gave light to community he lived in, the moment he met Sems-i Tebrizi, he started to take light from his sun while he was in the position of giving light and Arif, a man with a cause and action, who wasn't remain insensitive to the political and social events of his time, and by Islamic training he has taken, he worked his guts out in order to reach his country safety.

Although there are partial differences in all three persons, their way of looking life are the same. They lived for the same purpose and they worked for the same idea. They had invited the societies they lived in to an Islamic brotherhood in the name of an ideal or political and social vitality. In this, the most important references are the Qur'an and holiness prophet who is the most beautiful living example of Qur'an

Key Words: Mevlana, Yunus Emre, Mehmet Akif, Brotherhood, Union

* Prof. Dr., Selcuk University, Faculty of Letters, Department of Arabic Language and Literature, ahmetkazim@hotmail.com

صلح و دوستی در گرو تصفیة دل

Mohammad Hassan HASSANZADEH NİRİ*

چکیده

انسان‌ها دو دنیا دارند؛ دنیای بیرون و دنیای درون، همان دنیایی که مولانا و عارفان دیگر از آن به دل یاد می‌کنند. از دید مولانا اصالت با دل آدمی است و عالم بیرون تنها پرتو یا سایه‌ای از دنیای درون اوست.

پس بود دل جوهر و عالم عَرَض سایه دل چون بود دل را غرض

این جهان خم است و دل چون جوی آب این جهان حجره است و دل شهر عجب

از این رو براساس آثار مولانا ریشه همه نزاع‌ها و درگیری‌های فردی و قومی را باید در دنیای درون آدمی جستجو کرد و برای دست‌یابی به برادری و دوستی با دیگران و بلکه برای هم‌نوا شدن با تمام هستی، باید آن ریشه‌ها را شناخت و آن‌ها را از دل زدود. تا دل انسان صاف و صیقلی نباشد انسان همواره در بند خویشتن خواهد بود. انسانی که در بند خویشتن است همواره متوجه سود و زیان خود خواهد بود و در زندان تمایلات نفسانی و شهوانی خود به بند کشیده خواهد شد و پیداست که چنین انسانی هر چیز و هر کسی را که بر سر راه منافع خود ببیند دشمن خواهد داشت و با او بر سر جنگ و نزاع خواهد بود. راز برادری در تصفیة باطن و تزکیة دل است.

* Ass. Prof. Dr., Allameh Tabataba'i University / IRANIAN

مولانا رومی سے علامہ اقبال کے استفسارات

Khalid Mahmood SANJARANI*

ملخص

علامہ اقبال کی اردو نظموں میں مکالماتی فضاء بنیادی اہمیت رکھتی ہے انہیں اپنے عہد، ملت اور روح کو درپیش سوالات کے جواب تلاش کرنے کے لیے انہوں نے حضرت خضر اور مولانا رومی سے تخیلاتی مکالمے کی فضا کو اردو نظموں میں متشکل کیا علامہ اقبال مولانا رومی سے اس طور مخاطب ہوئے کہ اپنے سوالات کا جواب انہیں مولانا رومی کی شاعری سے ہی حاصل ہوا اس مقالے میں علامہ اقبال کی اردو شاعری کو بنیاد بناتے ہوئے علم حاضر کی حقیقت، دور حاضر کی بے ثباتی و بے یقینی، روح میں درد و کرب، جہاد کی معنویت، درس گاہوں میں مغربی طرز فکر کا غلبہ، جاں و بدن کے امتیازات، سر آدم کی حقیقت، خبر اور نظر کی غایت، امت کی موت کے اسباب، مسلمانوں کے سرد لہو کے موجبات، سلاطین کے قرب کی حقیقت، جبر و قدر کے مسائل، دین نبی ﷺ کی غایت، ملت کی حیات اور زمانوں کے تقاضوں سے متعلق استفسارات اور مولانا رومی کی شاعری سے ان کے جوابات کا تجزیہ پیش کیا گیا ہے

اس مقالے کا ایک حصہ مولانا رومی کے کلام کی شرح و تعبیر پر مشتمل اردو تصانیف کے تعارف پر مشتمل ہو گا اردو زبان و ادب میں رومی شناسی کی روایت کا مختصر تعارف ملتوی میڈیا پر اردو تصانیف کی تصاویر کی صورت میں دکھایا جائے گا

* Ass. Prof. Dr., Government College University / PAKISTAN.

رومی کارحانی سفر مدت امرامن کی تلاش مین

Asghar Nadeem SYED*

رومی کارحانی سفر مدت امرامن کی تلاش مین
Rumi's Spiritual Journey in Pursuit of Love and Peace

حضرت مولانا روم نے کائنات کے اسرار و رموز کو انسان کے لیے عقل اور جذبہ کے گواہن سے دریافت کرنے کو انسان کی عیسیٰ کی اصل روح قرار دیا ہے۔ اس سفر کی بے حد تخلیقی منازل ہیں۔ جن میں ہم جہتوں میں انسان کو عرفان اور وجدان کے ذریعے مشاہدہ قدرت و فطرت کے ساتھ اپنی خودی کی پہچان کا ادراک حاصل کرتے ہیں۔ اس سفر اور سلسلہ عشق میں انسان کی عیسیٰ کا اصل مقصد ہے۔ اسی لیے اردو کے عظیم شاعر علامہ فرید اقبال نے مولانا روم کو پیر رومی سے تعبیر کیا ہے کہ ان کے روحانی سفر میں انسان کی منزل قرار دیا ہے۔ پیر رومی کے ساتھ اقبال شہید ہندی کے طور پر خود کو Sukhmit کرتے ہیں۔ برشتہ علامہ اقبال کے لیے روحانی اور اعتدالات کی منازل میں بہت معاون ثابت ہوا ہے۔ وہ کہتے ہیں۔

سہ تو بھی ہے اسی قافلہ عشق میں اقبال
جس قافلہ عشق کا سالار ہے رومی

رومی شریعت کی حیثیت میں ان اسرار و رموز کا نہ صرف مشاہدہ ہے۔ بلکہ عبادتِ فکری کا مکمل نظم و ضبط۔ یعنی ان کے مزاج کا حصہ ہے۔ حضرت مولانا روم سے علامہ اقبال نے نہ ہی عبادت کو لغتوف اور روحانی تجربے میں بدلنے کا ذوق حاصل کیا۔ اگر ایسا نہ کرتا تو علامہ اقبال کی شاعری روحانی اور جذباتی سرشاری سے محروم رہ سکتی تھی۔ مولانا روم کی عشق کی عین روحانی تجربوں کی خصوصیت کا راہ تہ دکھایا۔ گویا رومی مذہبی امور کی بے رکھ کے لیے عذرو فکری طرف راغب کرتے ہیں۔ لہذا اللہ سے لازوال محبت اور کیمت کی تقہیم کے لیے دانش و حکمت کے راستوں پر لے جانا چاہتے ہیں۔ رومی نے اقبال کو سمجھایا کہ اگر ایمان فکر سے عاری ہو اور فکر جذبہ سے خالی ہو اور جذبہ خودی کی سرکش رہی ہے عاری ہو تو پھر وہ سب آبیہ بے روح رہا صورت کے سوا کچھ نہیں۔ یہ سارے راز رومی نے امن سفر میں آشکار کیے ہیں۔

[ڈاکٹر اظہر نذیم سیّد - پروفیسر یونیورسٹی آف لاہور
رائے ونڈ روڈ - لاہور]

* Dr., Author, Screenwriter, Lecturer / PAKISTAN.

MESNEVÎ-Yİ ŞERÎF'İN BİRİNCİ CİLDİNDEN HAREKETLE 'DOST/DOSTLUK' KAVRAMLARI ÜZERİNE NOTLAR

Atabey KILIÇ*

ÖZET

Bu alışma çerçevesinde, Hz. Mevlânâ'nın Türk Edebiyatı'nı esaslı bir Şekilde etkileyen değerli eseri Mesnevî'yi Şerîf'e, İsmail-i Rusûhî-yi Ankaravî (ö. 1632) tarafından yapılan *Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif* isimli meşhur Őerhinin 4052 beytin aıklanđıđı birinci cildinden hareket ederek "Dost/Dostluk" kavramlarının kullanılışına dâir, beyitlerden ve Őerhlerinden de örnekler vermek sûretiyle notlar sunmaya çalışacağız.¹ Ankaravî, Mesnevî Őerhini ilk kez 1621 tarihinde beyitsiz ve muhtasar kaleme almış, daha sonra beyitli ve tafsilatlı olan ikinci Şerh metnini telif etmiş ve metne son hâlini ise 1630 yılında IV. Murad'ın kendisinden Őerhin bir nüshasını istemesi üzerine vermiştir. Bu sebeple nüshalar arasında bazı farklar da bulunmaktadır.

Şerh-i Mesnevî'nin birinci cildini taradığımızda dost (dûst/dûstân)

* Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, atabeykiliç@gmail.com KAYSERİ

¹ Metin ve örnekler için şu çalışma esas alınmıştır: Ahmet Tanyıldız, İsmâil Rusûhî-i Ankaravî - Şerh-i Mesnevî (Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif) (Cilt I) (İnceleme-Metin-Sözlük), Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2010.

kelimesi ilk olarak 35. beyitte,

“(35) ***Bi’şnevîd ey dûstân in dûstân***

Hod hakikat nakd-i hâl-i mâst ân

İşidünüz ey dûstân bu dûstânı ya’nî ey dostân-ı hakikat bu hikâyeti gûş idün hakikatde hod ol dûstân bizüm nakd-i hâlimüzdür zîrâ bu hikâyeden me’âl ü maksûd budur ki pâdşâhdan murâd rûh ve kenîzekden murâd nefsdür pes bu te’vîl üzre tafsîl ü tahkîkî gelür” şeklinde, son kez de 4028. beyitte

“(4028) ***Nakş-ı Hakrâ hem be-emr-i Hak şiken***

Ber-zucâce-y dûst seng-i dûst zen

Hazret-i Hakkun nakşı hem Hakkun emri ile sı dostun sırçasına dostun taşını ur ya’nî insân ki bünyân-ı İlâhî ve zücâce-i dest-i Rabbânîdür bir kimse anı sumak istese gerekdür ki anun emri ile sıya...” ibâreleriyle yaklaşık 30 beyitte karşımıza çıkmaktadır. Bu beyitler ve izahlarının ardından Mesnevî-yi Şerîf’te dost ve dostluk anlayışı hakkında düşüncelerimizi vermeye çalışacağız.

SUMMARY

NOTES ON THE CONCEPT OF 'FRIEND / FRIENDSHIP' IN THE FIRST VOLUME OF MESNEVÎ

Atabey KILIÇ*

Within this framework, the famous book titled Mecmu'atu'l-Letâyif and Matmûratu'l-Ma’ârif written by İsmail-i Rusûhî-yi Ankaravî (d. 1632), Mevlânâ's valuable work Mesnevi which influenced Turkish

* Professor Dr., Erciyes University Faculty of Letters, atabeykilic@gmail.com KAYSERİ.

Literature in a fundamental way, we will try to present notes with the use of the concepts of "Friendship / Friendship" by giving examples from the couplets and their explanations.² In 1621, Ankaravî first described the Mesnevi declaration as having received unfounded and unfavorable remnants, then copied the second explanatory text, which was later detailed and after he has given Sultan Murad Fourth himself a copy of his explanations on his request. For this reason, there are some differences between the copies. When we scan the first volume of the description of Mesnevi, word the friend (dûst / dûstan) first of all in the 35. Couplet

(35) *Bi'şnevîd ey dûstân in dûstân*

Hod hakikat nakd-i hâl-i mâst ân

and the last time in couplet 4028

(4028) *Nakş-ı Hakrâ hem be-emr-i Hak şiken*

Ber-zucâce-y dûst seng-i dûst zen

There are about 30 couplets with their expressions. After these couplets and explanations, we will try to give our thoughts about friend and friendship in Mesnevi.

² The following study was taken as a basis for the texts and examples: Ahmet Tanyıldız, İsmâl Rusûhî-i Ankaravî-Şerh-i Mesnevî (Mecmû'atu'l-Letâyif and Matmûrat al-Ma'ârif) (Volume I) , Doctorate Thesis, Erciyes University, Institute of Social Sciences, Kayseri 2010.

ŞUARÂ-YI MEVLEVİYYENİN EHL-İ ZÜHDE ŞİİR İLE CEVABIDIR

Necip Fazıl DURU*

ÖZET

Zahitlerin sûfi anlayışa dönük tenkit ve tarizlerinden, Mevleviyye de her dönemde nasibini almıştır. Mevlânâ Celâleddîn'in, Mesnevî'sinde anlaşılmadığını veya söylediklerinin murad etmediği gibi anlaşıldığını söylemesi, bu türden saldırıların daha o hayatta iken başladığını göstermektedir. Tarikatin kurumsallaşmasını tamamlamasından sonra dahi müntesiplerini, adap ve erkânını tenkit hız kesmeden devam etmiştir. Tarikate yöneltelen eleştirilerdeki yanlışlığı Mevlevi mütefekkirler risaleler tertip ederek ortaya koymuşlar; bunun yanı sıra Mevlevi şuarası da zahitlerin (vâ'iz, münkir, müddeâ vb.), *Mevlânâ*, *Mevlevî*, *Mevlevihane*, *sema'*, *Mesnevi*, *hususî kisve* ve *neye* dönük tarizlerine şiirleriyle cevap vermişlerdir. Bu tebliğde, Mevlevi şuarasının şiirleri esas alınmak suretiyle, zahitlerin tarikat-i Mevleviyye'ye dönük tenkitleri tespit edilmiş, tarikat müntesibi şairlerin bu tenkitlere şiirle vermiş oldukları cevabı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevî, şiir, Şuarâ-yı Mevleviyye

* Doç. Dr., ODÜ Fen-Edebiyat Fakültesi, Ordu / TÜRKİYE, nfduru@gmail.com

SUMMARY

POETS OF MAULAWI'S ANSWER WITH POETRY TO COMPETENT ASCETIC

Necip Fazıl DURU*

From the criticisms and satire of devotees towards the Sufistic understanding, lodge used by mulawi dervishes get its share in every period. The fact that Mevlana Celaledin-i wasn't understood in the Mesnevi or that he understood what he had said didn't seem to indicate that this kind of attack began when he was still alive. Even after the completion of the institutionalization of Cult, the criticism of follower, manners and dignitaries continued without slowing down. The Maulawi thinkers had composed booklets to put forward the mistakes in criticism directed against the Cult and in addition to this, the Maulawi council had also responded to devotees (preacher, denier, claimant etc.) by their poetry satire directed to Mevlana, Maulawi, Lodge used by maulawi dervishes, Empyrean, Mesnevi, Particular guise and Reed flute. In this paper, criticisms of the devotees about the Maulawi Council were determined based on the poems of the Maulawi and the answers given by poets with the poetry to these criticisms were put forward.

Key words: Mevlana, Mesnevi, Poem, Poets of Maulawi

* Ass. Prof. Dr., ODU Faculty of Sciences and Literature, Ordu / TURKEY,
nfduru@gmail.com

**HZ. MEVLANA'YA ATFEDİLEN SEMA GAZELİNİN
ABDÜLBAKİ DEDE TARAFINDAN ŞERHİ: TUHFETÜ'S-SÂMİİN**

Mustafa ERDOĞAN*

ÖZET

Sema Mevlevîliğin ayrılmaz unsurlarından, hatta sembollerinden biridir. Konuyla ilgili muhtelif eserler yazılmış, yorumlar yapılmıştır. Yenikapı Mevlevihanesi'nin son şeyhi Abdülbaki Dede'nin Tuhfetü's-Sâmiîn isimli eseri de bunlardan biridir. Eserde Hz. Mevlana'ya atfedilen ve pek çok yerde levha halinde görülen "sema" redifli Farsça gazelin Türkçe Şerhi yapılmaktadır. 20 varak kadar olan eserin iki yazma nüshası bulunmaktadır. Bildiride bu eser tanıtılıp incelemesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hz. Mevlana, Sema, Abdülbaki Dede, Tuhfetü's-Sâmiîn.

* Doç. Dr., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara / TÜRKİYE,
mistik1971@hotmail.com

SUMMARY

EMPYREAN GAZELLE ATTRIBUTED TO MEVLANA EXPOUNDED BY THE SHEİKH ABULBAKİ: TUHFETÜ'S-SÂMÎİN

Empyrean is one of the integral elements and even symbols of Maulawi. Various works related to the subject were written and commentaries were made. One of these work titled Tuhfetü's-Sâmiî is belong to Abdülbaki Dede who is the last sheikh of Yenikapı lodge used by maulawi dervishes. In the literal work Persian repeated voice gazelle Empyrean, mostly seen as a plaque, Turkish explanation has been made which attributed to Mevlana. There are two manuscripts of the work up to 20 leaves. In this statement, this work will be introduced and examined.

Key Words: Mevlana, Empyrean, Abdülbaki Dede, Tuhfetü's-Sâmiîn.

MEVLÂNÂ'NIN İTTİHÂD-I İSLÂM ÇAĞRISI

Mustafa Uğurlu ARSLAN*

ÖZET

Kaynağı Kur'ân ve hadîs-i şerifler olan "*İttihâd-ı İslâm*" kavramı, Müslümanlar arasında birlik, kardeşlik ve yardımlaşma duygularının bir ifadesi olarak kullanılmıştır. İslâm dünyasında siyasî kargaşaların yoğun olduğu dönemlerde İslâm devletleri arasında "*ittihâd-ı din, uhuvvet-i din, ittihâd-ı İslâm*" gibi kavramlar sıkça kullanılmış, dinde birlik, din çatısı altında kardeşlik vurgusu yapılmaya çalışılmıştır. Mevlânâ Hazretleri de İslâm dünyasının, özellikle de Anadolu'nun siyasî ihtilâflarla sarsıldığı, işgallerle çalkalandığı bir devirde, Selçuklu Devleti'nin son dönemlerinde yaşamış, tanıklık ettiği hadiselerle kayıtsız kalmamış; sohbetlerinde ve eserlerinde sık sık "*ittihâd-ı İslâm/İslâm Birliği*" vurgusu yapmıştır. Mevlânâ'nın ittihâd vurgusunun merkezinde vahdet ve muhabbet; karşısında ise cehalete karşı husumet yer almaktadır. İslâm dünyasının ayrılığa düştüğü zamanlarda üzüm taneleri gibi ayrı ayrı değil, üzüm şırası gibi bir ve beraber olmayı salık veren Mevlânâ Hazretleri, Allah, peygamber

* Yrd. Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü, mustafaugurlum@gmail.com

ve Kur'an gibi pek çok müşterekleri olan ve ortak kaderi paylaşan İslâm dünyasının, ancak Kur'ân ve sünnet çatısı altında, uhuvvet ve vahdet dairesinde kalarak kurtuluşa erebileceğini vurgulamaktadır. Bu bildiride Mevlânâ'nın eserlerinden hareketle dinin özünde mevcut bulunan dayanışma anlayışı ve ittihâd-ı İslâm kavramı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevî, ittihâd-ı İslâm, uhuvvet, sevgi, vahdet.

SUMMARY

MEVLANA'S CALL FOR ISLAMIC UNION

Mustafa Uğurlu ARSLAN*

As a reference guide from The Qur'an and hadiths, "Union of Islam", used as an expression of unity, fraternity and helping feelings among Muslims. Among the Islamic states during periods of intense political turmoil in the Islamic world, concepts such as "union of religion, brotherhood of religion, union of Islam" have been frequently used and the emphasis on brotherhood under the religious unity in religion has been tried. Mevlana had not been indifferent to the Islamic world, especially in the period when the Anatolia was shaken by political disputes, at the final period of the Anatolian Seljuk Empire; he often made an emphasis on "Islamic Union" in his discussions and works. At the center of Mevlana's emphasis is unity and conversation; it is located on the face of hostility against ignorance. Mevlana commended that when the Islamic world falls

* Asst. Assoc. Dr., Dicle University, Faculty of Letters, Department of Turkish Language and Literature, mustafaugurlum@gmail.com,

apart, it is not separately like grapes, but being together like grape syrup. He emphasizes that the world of Islam, which has many common points such as Allah, the Prophet and the Qur'an and shares the common destiny, will be able to survive only by staying in the circle of the Qur'an and the tradition. In this statement, the concept of solidarity and Union of Islam will be discussed in the spirit of religion in the light of the works of Mevlana.

Key words: Mevlana, Mesnevi, Union of Islam, Brotherhood, Love, Unity.

الطريقة المولوية فى مصر : من كهف السودان الى مدرسة سنقر السعدى التكية المولوية

Tarek EL MORSY*

تتناول هذه الورقة فى عجالة الطريقة المولوية فى مصر من خلال مسارين : الاول هو تتبع الطريقة المولوية فى مصر منذ وصولها الى القاهرة وحتى العصر الحديث , والمسار الثانى مدى فاعلية الطريقة المولوية فى نقل أفكار جلال الرومى الى الثقافة العربية المصرية أو بالاحرى عدم نجاحها فى التعريف بهذه الأفكار. وفى النهاية نتسأل عن سر تأخر الترجمات العربية لأعمال جلال الدين الرومى الى العربية.

ظهرت الطريقة المولوية فى القاهرة فى نهاية القرن التاسع الهجرى الخامس عشر الميلادى عندما وصلت مجموعة من دراويش هذه الطريقة واختاروا مكان منعزل نسبيا للاقامة به يسمى (كهف السودان) وهى إحدى المغارات الطبيعية لجبل المقطم الذى يلى القاهرة من ناحية الشرق. ثم تنقل اعضاء هذه الطريقة فى عدة أماكن أخرى قبل ان يستقروا فى المكان المعروف اليوم باسم التكية المولوية بشوارع السيوفية من حى الخليفة بالقاهرة.

وفى خلال العقود التالية زاد عدد المنتسبين لهذه الطريقة فى القاهرة وجلهم ينسبون الى الجاليات غير العربية - العجم - (الترك والترکمان أو الفرس وغير الناطقين بالعربية) وهو الاسم الذى يطلقوه المؤرخون على غير المصرين وغير الناطقين باللغة العربية. ومن بين هؤلاء من ينتمى لطبقة الحكام ورجال الفرق العسكرية وقد ترك بعضهم أوقاف لصالح التكية المولوية والدراويش وارباب الوظائف المقيمين بها. مارس دراويش المولوية طقوسهم الصوفية المميزة لهم من رقص واستماع الى الاشعار الصوفية باللغة الفرسية أو التركية مقرونا بالادوات الموسيقية فى مناخ عام ملائم مع بعض

* Dr., Maître of conference, Misr University for Science & Technology (MUST) – Egypt.

الانتقادات القليلة لهذه الممارسات سواء من جانب أبناء العرب المصريين أو من أبناء الجاليات التركية الأخرى.

ويجدر الإشارة الى ان الفصل ما بين الطرق الصوفية التركية أو العجم بشكل عام والطرق الصوفية العربية من مميزات التصوف في مصر سواء في العصر المملوكي أو العثماني. وأذا كان الاختلاف في اللغة بين المصريين المتحدثين بالعربية والدرناوئش الأعجم قد حال الى جانب عوامل أخرى بين المصريين والانخراط في الطريقة المولوية فأن الطقوس الحركية الخاصة بهؤلاء الدراوئش قد استرعت بشدة انتباه الكثير من المصريين وخصوصا الحركات الراقصة واستخدام الأدوات الموسيقية. وقد نقل المصريون هذه الحركات الراقصة والملابس الخاصة بالدراوئش الى تراثهم الفني وقام الكثير بتأديتها في مناسبات غير صوفية بعد أضياف الطابع المحلي عليها والتغيرات الموسيقية والملابس بألوانها المختلفة وبما يتناسب مع البيئة المحلية.

ولم يعرف للطريقة المولوية غير تكية واحدة في مصر وهي فرع للتكية المولوية الأم في قونيا وهي تتشابه في ذلك مع الطريقة البكتاشية وهذه الطرق قاصرة على الاتراك طبقا لمؤرخي القرون الثلاثة للحكم العثماني في مصر. وقد يفسر ذلك عدم نجاح الطريقة المولوية في نقل أفكار مؤسس الطريقة جلال الرومي الى المجتمع المصري أو النخبة المثقفة التي كان يغلب عليها في أغلب الأحيان التحفظ وتنتمي الى لغة وعرق مختلف عن هؤلاء الدراوئش.

لا تذكر المصادر في الفترة العثمانية أو قبلها أي محاولات لترجمة ونقل أفكار جلال الرومي الى اللغة العربية والتعرف عليه على الرغم من زيارة الرحالة الشهير ابن بطوطة لقرنه في مدينة قونية وذكره لتحويل جلال الدين الرومي من فقيه مدرس الى الطريق والتصوف. وذكر ابن بطوطة أيضا الطريقة المولوية وسماها الطريقة الجلالية نسبة الى جلال الدين وذكر كتاب المشوى واشعاره الفارسية. وغير ابن بطوطة توجد في كتب الطبقات لترجمات لجلال الرومي في القرون التالية لوفاته. وهذا يبرر التساؤل حول اسباب تأخر الترجمات الى العربية.

SUMMARY

The Mevleviyya order in Egypt: from Kahf al- Sudan to the Madrasa of Sunqur Sa'di

The Takiyya Mevleviyya

Dr. Tarek EL MORSY

Following the development of the Mevleviyya order in Egypt and their efficiently to transfer the ideas of his founder, Jalal al-Din al-Rumi, to the population of Cairo whose majority native and Arabic-speaking are the main target of this paper. We also try to understand the reasons of the delay translation into Arabic the works of al-Rumi, until the second part of 20th century. By the end of the 9th hegira 15th A. D century, few members of the Mevleviyya order had arrived in Cairo and had chosen an isolated place called Kahf al-Sudan. It is one of the natural grottoes of Mount Muqattam the eastern border of Cairo. The group of Dervishes had lived in several others places before settling in own Takiyya mevleviyya still existing in the area between the remains of Sunqur Sa'di madrasa and the palace of Qusun-Yashbak-Aqbardi, not so far from the citadel of Saladin. During the following centuries and along with the Ottoman expansion, the Order grew in Cairo attracting new members from the considerable communities of Turks and Muslims non-Arabs from central Asia and others, 'Ajam as historians had called them. The class of ottoman rulers and members of the military groups were founded among of them. The mevleviyya in Cairo had received many donations (waqf-s) from Turkish persons living in Cairo and frequented the Takiyya. The money should use to the restoration of building, the dervishes' expenses and the workers at the Takiyya. The Mevleviyya (Mawlawiyya in Arabic pronunciation) was the order of the dancing dervishes', named by this name because of their custom of spinning around on the right foot during their devotion. They practiced their rituals of dancing and listening to mystical poem composed in Persian by Jalal al-Din Rumi in an appropriate general atmosphere, with few criticisms sometimes

from Egyptians or Turkish ulama-s. As a general rule, Sufi orders in Egypt were not ethnically mixed even under the Mameluke rulers. The racial and ethnic segregation was accepted as normal and natural. If the Egyptians and the Arabic-speaking did not involve in this Turkish order, they were attracted by their dance, music and wares. Later on, the Egyptians had integrated the ritual dance of Mawlawiyya, music and clothes to their artistic heritage. It became kind of folklore playing at different occasions. Cert many changing at the music and clothes had performed to according with the local environment. The Mevleviyya had a single Takiyya in Egypt, it was an extension of the mother-orders in the Turkish provinces, the same thing for Bektashiyya. These orders were an enclave of Turkish Sufi-s during the three centuries of Ottoman rules in Egypt. This situation can explain partially the fall of the Mawlawiyya order in Egypt to convey the ideas of the founder Jalal al-Rumi to the Egyptian society or intellectual elite. The sources of the Ottoman period or before didn't mentioned any attempts to translate and transfer the ideas of Jalal al-Romy into Arabic and discussed it. The famous traveler Ibn Battuta had visited the mausoleum of Jalal al-Din al-Rumi in the city of Konya. He gave a short bibliography of al-Rumi and he mentioned how al-Rumi had given up the teaching and jurist Fiqh to become Sufi. He also cited al-Rumi as founder of an order called Mawlawiyya or Jalaliyya and his famous mystical the book the Masnavi. Ibn Battuta is not the only author who cited al-Rumi, the authors of Ṭabaqāt had usually given him a short bibliography with welcome or criticism of his ideas. This justifies our question of why the translation of al-Rumi works into Arabic are delayed.

İSLÂMİYET VE HAZRET-İ MEVLÂNA'DA KARDEŞLİK

Recep DİKİCİ*

ÖZET

İslâmiyet, bütün müminleri kardeş kılmıő ve bu hakikati haber vermiştir. İslâmiyetin bütün müminleri kardeş kılması, haklı, hikmetli ve maslahatlıdır.

Din kardeşleri birbirleri arasında kan kardeşlerinden daha fazla sevgide ve yardımlaşmada birbirlerine kardeş muamelesi yaparlar; çünkü, bu kardeşlik ebedî bir hayatın yolculuğuna ve ebedî bir hayatın seâdetine vesile olacaktır. Müminler hangi ırktan ve hangi renkten olursa olsun dünyada imânlı yaşayıp ve imanlarını, ahlâklarını muhafaza edip öylece âhirete göçebilmek, böylece iki cihan seâdetini elde etmek için, din kardeşliği bağlarına sıkı sıkı yapışmaları lazımdır. Nitekim Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı kerimde şöyle buyurmaktadır: **"Bütün mü'minler, ancak birbirleriyle kardeşler! Onun için aralarında herhangi bir kırgınlık olursa, kardeşlerinizin arasını düzeltin! Aralarını bulup barıştırın! Ve Allah'dan korkun ki, rahmete nâil olasınız!.."** (Hucurât sûresi, 10).

Müslümanların en büyük sevaba nail olması: Allahü teâla'ya imân etmesi; Din kardeşleri ile iyi geçinmesi, Allah rızası için onları sevmesi, ülfet ve sohbette bulunması, bütün müminlerle kardeşçe geçinip, elinden geldiği kadar onlara faydalı olmaya çalışmasıdır. Çünkü, din, imân, ahlâk, vatan, ırz ve namus; müminlerin birleşmesi ve kuvvetli bir birlik meydana

* Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Konya / TÜRKİYE, rdikici@selcuk.edu.tr

getirmesi ile muhafaza edilir. Bu kuvvetli birlik ise, müminlerin birbirlerini sevmesi, sayması ve birbirlerine faydalı olması ve yardımlaşması ile olur.

Bir müslümanda imân ve takva bulunur da, sâdık bir kardeşlik ve ihlâslı bir dostluk bulunmazsa, o noksan bir imâna ve güvenilemeyecek bir takvaya sahiptir. Onun noksan bir imana sahip olduğuna delil, Peygamber Efendimizin şu hadis-i şerîfidir: **“Sizden biriniz kendisi için istediği bir şeyi kardeşi için de istemedikçe kâmil bir mü’min olamaz.”**

Hazret-i Mevlâna da, İslâm kardeşliğine büyük önem vermiştir. Nitekim o, **“(Allah’ım) Bizi, temiz kardeşlerden, Sen’den râzı olan kardeşlerden ayırma!”** (Mesnevî, I, 3901) ve **“Duâda güzel bir nefese sahip değilsen, yürü, özü sözü doğru kardeşlerden duâ iste.”** (Mesnevî, III, 179) buyurmaktadır.

Mevlânâ, bir gün oğlu Sultan Veled'e: **"Oğlum! Eğer Cennet'te olmak istersen, herkes ile dost geçin, hiç kimseye kin tutma, herkese tevâzu göster. Zîrâ alçak gönüllü olmak, asıl sultanlıktır."** buyurmuştur.

Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî hazretleri tasavvuf deryâsına dalmış bir Hak âşığıdır. İlmi, teşbihleri, sözleri ve nasihatları bu deryâdan saçılan hikmet damlalarıdır. Mevlânâ hazretleri, müslim veya gayr-i müslim herkese karşı yaptığı iyi muamele ve güler yüz ile her tarafta meşhûr olmuştur.

Hülâsa Hazret-i Mevlâna'nın asırlar öncesinde oluşturduğu kardeşlik ikliminin hoş havasını bugün hala solumakta ve içimizi rahatlatmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevî, Kardeşlik, İslamiyet, Birlik.

SUMMARY

ISLAMISIM AND BROTHERHOOD IN MEVLANA

Recep DİKİCİ

In Islamism, all believers have been brothers and made this news known. Making all believers' brother shows that Islamism is rightful, erudite and important.

In love and cooperation, religious brothers and sisters treat each other more sensitive than their blood brothers do because this fellowship will be conduced to the journey and the happiness of an eternal life. The believers must trussed to the fraternity of religion in order to live faithfully in the world and to preserve their faith and morals whatever color and race they are, so that both in this life and after life they can attain happiness. Actually, in the Qur'an God orders that: "All believers, however, are brothers to each other! If there is any sorrow among them, make up with them! Make up with and reconcile them! And fear from Allah so that you will have been merciful!" (Sura Hucurât , 10).

In order to attain good deed Muslims have to belief in Allah SWT, get on with religious brothers; love them for God's sake, having a conversation and accustoming, fraternize with all brothers and sisters, try to be useful to them as much as they can. Because, religion, faith, morality, homeland, purity and honor; by the union of believers and by a powerful union. This mighty union be when believers love, show respect and be helpful to each other.

If a Muslim has faith and a pledge, if he does not have a sincere brotherhood and an infringing friendship, he has an imperative lacking and

a tribe that cannot be trusted. Evidence that he has an immaculate imperative is the following hadiths of Prophet Muhammad: "You cannot be a perfect believer unless one of you asks your brother for something he wants."

Mevlana also gave great importance to the brotherhood of Islam. Indeed, he said, "Do not separate us from our brothers who are clean siblings, those who are consenting!" (Mesnevi, I, 3901) and "If you do not have a beautiful mind in your pray, go ahead and pray for the righteous brothers." (Mesnevî, III, 179)

One day Mevlana says to his son Sultan Veled: "If you want to be in heaven, be friends with everyone, do not hold anyone in a hoot, act modestly to everyone because, being unpretentious is the real sultanate."

Mevlana Celaleddin-i Rumî is a god of love immersed in mysticism. Science, words of wisdom, words and advice are the drops that emanate from this world. Mevlana, Muslims and non-Muslims have been well known on all sides with good treatment and smile against everyone.

Briefly, we are still breathing the pleasant air of the brotherhood climate that Mevlana created centuries ago and we are relieving ourselves.

Keywords: Mevlana, Mesnevi, Brotherhood, Islamism, Unity.

HZ. MEVLÂNA DÜŞÜNCESİNDE BARIŞ KAVRAMININ PSİKOLOJİK TAHLİLİ

İbrahim İŞİTAN*

ÖZET

Sûfî gelenek mânevî yaşamın merkezi olarak kalbi görür ve nefis ve ruhun kalbi ele geçirmek, kendi arzu ve isteklerini kalbe yerleştirmek için mücadele ettikleri gerçeğini kabul eder. Söz konusu bu mücadeleyi gerçekleştirmenin amacı nefsânî veya ruhî arzu ve isteklerin insan benini ele geçirme arzusudur. Bu durumun yol açabileceği içsel kaosa karşı sûfî yaşam tarzının önerdiği model nefse karşı mücâhede etmek ve ruhî müşâhedeyi kazanmaktır. Böylece içsel barış sağlanır, bireysel ve sosyal planda sağlıklı davranıő kalıpları elde edilir. Buna göre, sûfî yaşamın öngördüğü davranıő kalıpları kalpteki mânevî görüş/müşâhede sayesinde gerçekleşen mânevî içerikli değer yargıları vesilesiyle sağlıklı bir şekilde hayata geçirilir. Bu değer yargılarından biri de yukarıda ifade edildiği gibi barıőtır ve barışın yol açtığı diğer değer yargıdır.

Bu çerçeveden bakıldığında yaşadığı dönemden itibaren günümüze kadar Doğu ve Batı dünyasında etkisini sürdürmüş olan Mevlâna Celaleddin Rumî'nin barış değer yargısının oluşmasındaki katkısı yadsınamaz bir durum arz etmektedir. Dönemindeki siyasi ve sosyal olayların karmaşıklığı karşısında Hz. Mevlâna barıőtan yana tavır almıő, sosyal anlamda barışın gerçekleşebilmesi için içsel barış ortamının

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Konya / TÜRKİYE,
ibrahimisitan@hotmail.com

sağlanması gerektiğine vurgu yapmıştır. Buna göre kendisiyle barışık olmayan bireylerin oluşturduğu toplulukların dünyada kaosun oluşmasına yol açacaklarını ifade ederek, içsel huzurun ve dinginliğin sağlanmasının insanlık için hayati öneminin altını çizer.

Biz de bu tebliğimizde Hz. Mevlâna düşüncesinde bireysel ve sosyal barışın sağlanmasının ilkelerini psikolojik açıdan ele alacağız. Barışın temini için gerekli gördüğü mânevî değer yargılarını ve barışın yol açtığı değer yargılarını kısaca ele alarak konuyu analiz edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Barış, Kalp, Mevlâna Celaleddin Rumî, Nefs, Ruh.

SUMMARY

PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF THE CONCEPT OF PEACE IN MEVLANA THOUGHT

İbrahim İŞİTAN

The Sufi tradition sees the heart as the center of spiritual life and accepts the fact that it seeks to capture the heart of the soul and the soul and struggle to place their desires in the heart. In other words, the intention of realizing this struggle is the desire to capture human beings of intentional or spiritual desires and wishes. The model proposed by the Sufi lifestyle against internal chaos that this condition may cause is to struggle against the human soul and win spiritual obedience. Thus, inner peace is ensured, and healthy behavioral patterns are obtained on the individual and social plan. According to this, the behavior patterns prescribed by the Sufi life passed on in a healthy manner with the spiritual values judged by the spiritual view /

belief in the heart. One of the other value judgments that are brought about by peace and peace as mentioned above.

From this perspective, the contribution of the Mevlana Celeleddin-i Rumî, which has been influential in the Eastern and Western world since the day he lived, to the peaceful justice of the day and day is undeniable. In the face of the complexity of the political and social events of his time, Mevlana has taken the side of the peace side and emphasized that an inner peace environment should provided in order for peace to be realized in social sense. Accordingly, expressing that the communities formed by individuals who are not at peace will lead to the creation of chaos around the globe, inscribing underneath the vital importance of humanity for the provision of inner peace and serenity.

In this paper, we will consider the principles of providing individual and social peace in the mind of Mevlana in psychological terms. We will analyze the spiritual value judgments he considers necessary for the founding of peace and the value judgments that the peace has caused.

Keywords: Peace, Heart, Mevlana Celeleddin-i Rumî, Human soul, Spirit.

HORASAN'DAN ANADOLU'YA BİR UHUVVET RÜZGARI

Ahmet ALTUNGÖK*

ÖZET

Günümüzde İslam Dünyasının ve bütün dünyanın özlemini çektiği en önemli insani duygu uhuvvettir. Kur'an'ın temel olarak insanlara ve inananlara en büyük çağrılarında birisi uhuvvettir. Hz. Peygamber (sav), cahiliye yaşam tarzı içerisinde birbiriyle boğuşan Arap topluluklarını asabiyetten uzaklaştırarak onlar arasında büyük bir uhuvvet ortamı oluşturmak için mücadele vermiştir. Bu ortam kendisinden sonra ortaya çıkan bazı amiller yüzünden sekteye uğramıştır. Hz. Peygamber'in (sav) ortaya koymuş olduğu uhuvvet düsturu İslam dünyasında bazı mütefekkirler nezdinde anlam bulmuş ve bu mütefekkirler yaptıkları çalışmalarla İslam dünyasındaki bu uhuvvet atmosferini devam ettirmek için mücadele etmişlerdir. Bu mütefekkirlerin önemlilerinden bir tanesi de Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'dir. Mevlânâ'nın şahsında mündemiç ettiği irfan ekolü Anadolu coğrafyasına sevgi ve kardeşlik baharını taşımıştır.

Anadolu coğrafyası bu ekolün getirmiş olduğu uhuvvet ortamı sayesinde İslam dünyasının diğer coğrafyalarında ortaya çıkan ve Müslümanlar arasındaki uhuvvet ortamına zarar veren tekfircilik ve tahammülsüzlük bataklığından uzak kalmıştır. Günümüz İslam Dünyası, Mevlana'nın şahsında anlam bulan bu İslamî ve insanî düstura şiddetli bir

* Yrd. Doç. Dr., Bilecik şeyh Edebalı Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü: ahmet.altungok@bilecik.edu.tr

şekilde ihtiyaç duymaktadır. İslam dünyasının adaveti, uhuvvete tercih ettiği dönemlerde karşı karşıya kalmış olduğu felaketler ortadadır. İslam dünyasında adavetin hakim olduğu dönemlerde karşılaştığı iki korkunç felaket Haçlı saldırıları ve Moğol istilasıydı. Günümüzde ise İslam Dünyası, haçlılardan ve Moğollardan daha tehlikeli düşmanlara sahiptir. Bundan dolayı İslam dünyası adaveti bırakarak uhuvvete yönelmeli, kendisi gibi düşünmeyen ve kendisi gibi yaşamayan insanlarla birlikte yaşamayı ve onlara tahammül göstermeyi öğrenmelidir.

Anahtar Sözcükler: Mevlânâ, İslam Dünyası, irfan ekolü, uhuvvet, adavet, tekfircilik.

SUMMARY

A TREND OF AL-UKHUWAH FROM KHORASAN TO ANATOLIA

Today, the most important humane emotion for which the Islamic world and the rest one are longing is *al-ukhuwah* (brotherhood). Basically, the main message that Qur'an gives to all mankind and believers is *al-ukhuwah*. Muhammad the Prophet struggled to eliminate the *'asabiyyah* (consanguinity) to create an atmosphere of *al-ukhuwah* among the Arab tribes, who were conflicting with each other in a life style dominated by ignorance. Some factors that emerged after his death interrupted this atmosphere. His doctrine of *al-ukhuwah* was adopted by some *mutafakkirs* in the Islamic world and these *mutafakkirs* had, by their scholarly works, strived to maintain this atmosphere of *al-ukhuwah* in the Islamic world. One of these important *mutafakkirs* was Jalāl ad-Dīn Muhammad Rūmī. The school of wisdom, contained in his personality, carried the spring of affection and brotherhood to the Anatolian geography. Thanks to this *al-ukhuwah* introduced by that school, the Anatolian geography stayed away from the

swamp of *takfirism* and in tolerance which emerged in other geographies of the Islamic world and damaged the *al-ukhuwah* among the Muslims. Today's Islamic world strongly needs this Islamic and humanitarian principle that found a meaning in the personality of Mevlânâ himself. The disasters to which the Islamic world was exposed are well-known when it preferred *al-adawah* (hostility) to *al-ukhuwah*. Two terrible disasters that Islamic world had faced during which *al-adawah* had prevailed on, were the Crusades and Mongolian invasion. Today, the Islamic world has more dangerous enemies than the Crusaders and the Mongols. Therefore, the Islamic world should, by abandoning *al-adawah* prefer *al-ukhuwah* and adopt a common life awareness with them who do not think and live like themselves.

Key words: Mevlânâ, Islamic World, the school of wisdom, *al-ukhuwah*, *al-adawah*, *takfirism*.

MEVLEVÎ ŞEYHİ ŐAIR KEMÂL AHMED DEDE'NİN KALEMİNDEN MEVLÂNÂ CELÂLEDDİN-İ RÛMÎ

Betül SİNAN NİZAM*

ÖZET

Büyük mutasavvıf ve Şair Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (ö. 672/1273)'nin etkisi yalnızca yaşadığı zamanla sınırlı kalmamış, sonraki dönemlerde de pek çok mutasavvıf ve Şair onun yaşamı, düşüncesi ve eserlerinden etkilenmiştir. Bunun sonucu olarak da bir taraftan Mevlânâ'nın eserleri Şerh ve tercüme edilirken diğer taraftan onun yaşam ve kişiliğini anlatan menakıpnameler derlenmiştir. Ahmed Eflâkî (ö. 761/1360)'nin 754/1353'te tamamladığı ve Mevlânâ ile Mevlevîlik hakkında pek çok kıymetli bilgi barındıran *Menâkıbü'l-Ârifin* adlı eseri etkisi bakımından bu menakıpnameler içinde ayrı bir öneme sahiptir. Farsça ve mensur olarak kaleme alınan eserin yazıldıktan çok kısa süre sonra manzum, mensur, muhtasar ya da tam tercümeleri yapılmaya başlanmış; böylece Farsça bilmeyenlere de Mevlânâ'nın yaşamı ve görüşleri aktarılabilmiştir.

Yenikapı Maulawihanesi'nin ilk Şeyhi Kemâl Ahmed Dede (ö. 1010/1601-02 veya 1024/1615 [?])'nin kaleme aldığı *Tercüme-i Menâkıb-ı Mevlânâ, Menâkıbü'l-Ârifin*'in 16. yüzyılda yapılan manzum ve muhtasar tercümesidir. Tek nüshası Süleymaniye Ktp. Hâlet Efendi Mülhakı 82 numarada kayıtlı bulunan eser 4755 beyitten oluşan bir mesnevidir. Kaynak metin gibi 10 bölümden oluşur ve Mevlânâ'nın menkıbeleri 3. bölümde

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Şehir Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, betulnizam@gmail.com

bulunur. Kemâl Ahmed Dede, bu bölümde *Menâkıbü'l-Ârifîn*'deki 598 menkıbenin 132 tanesini tercüme etmiştir. Menkıbelerde Mevlânâ'nın çocukluğu, gençliği, ölümü, bir şeyh olarak özellikleri, ailesi, "hoca"ları ve müritleri ile ilişkileri, çeşitli konulardaki görüşleri, kerametleri ele alınmıştır. Şairin tercümesi esnasında kaynak metni genişlettiği, yani *Menâkıbü'l-Ârifîn*'de bulunmayan ifadeleri kullanarak Mevlânâ'yı ya da olayları kendi bakış açısıyla yorumladığı ve okuyucusuna/dinleyicisine aktardığı görülmektedir.

Bu bildiride Kemâl Ahmed Dede'nin Mevlânâ ile ilgili anlattığı menkıbeler sınıflandırılarak özellikle İslam kardeşliği düşüncesini vurgulayanlar ön plana çıkarılacaktır. Şairin bu menkıbeleri seçme nedenleri, aktarış şekli ve kaynak metni genişlettiği durumlarda Mevlânâ ile menkıbelerine bakış tarzı ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlâna, Mesnevî, Mevlevî, Kemal Ahmed Dede.

SUMMARY

MEVLANA WRITTEN BY MAULAWI SHEIKH POET KEMAK AHMED DEDE

Betül SİNAN NİZAM*

The influence of the great Sufi and poet Mevlana Celaleddin-i Rumî (672/1273) was not limited only to the time he lived, but his life, thoughts and works influenced many later Sufis and poets. As a result, the works of Mevlana have interpreted and translated from one side; the other side compiled with epic epistle describing his life and personality. *Menâkıbü'l-Ârifîn*, which is completed by Ahmed Eflâkî (d761/1360) in 754/1353 and

* Asst. Assoc. Dr., Istanbul Şehir University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Turkish Language and Literature, betulnizam@gmail.com

contains a lot of valuable information about Mevlana and Maulawi, has a separate prescription in these epic epistles. Very short time after writing the work, which was taken as a Persian and a courtesy, verse, official, full or translations started to be made; so that Mevlana's life and views can be conveyed to those who do not speak Persian.

The first translation of the Yenikapı lodge used by mevlevi dervishes, Kemal Ahmed Dede (d. 1010 / 1601-02 or 1024/1615 [?]), is a translation of the manuscripts made in the 16th century by *Menâkibü'l-Ârifîn*'s is a profound interpretation. The single copy is in the library of Süleymaniye Haled Efendi attached to the 82nd number is a Mesnevi made up of 4755 couplets. The source text is composed of 10 parts, and Mevlana's epics are in the third section. Kemal Ahmed Dede translated 132 of the 598 epics in *Menâkibü'l-Ârifîn* in this section. In the epics Mevlana's childhood, youth, death, characteristics as a sheikh, family, "teachers" and their associations, their views on various subjects, their miracles are discussed. During the translation of the poet, it is seen that the source text has expanded, that is to say, using Mevlana, which is not found in *Menâkibü'l-Ârifîn*, or it interprets the events from their point of view and transmits them to the reader / listener.

In this declaration, Kemal Ahmed Dede's references to Mevlana are classified as epics, especially those who emphasize the idea of Islamic brotherhood. The reasons for choosing these epics, the way of transmission and the source text have widened, will try to reveal the poet's way of looking at epics to Mevlana

Key words: Mevlana, Mesnevi, Maulawi, Kemal Ahmed Dede.

ALLAH İLE BİRLİKTELİĞİN EN GÜZEL VASITASI OLARAK MEVLÂNA'DA TÖVBE

Dilaver GÜNER*

ÖZET

“İnançlı insanın günahından pişmanlık duyarak yaratıcısından af dilemesi” şeklinde tarif edebileceğimiz tövbe, bütün dinlerde olduğu gibi İslâm’da da en önemli ibadetlerdendir. Gerek Kur’an-ı Kerim’de gerekse hadislerde Allah’ın kabul ettiği tövbelerin en güzel örnekleri yer almaktadır. Büyük sufi Mevlâna’nın eserlerinde, günah sebebiyle kopmuş olan Allahü Teala ile birlikteliği tekrar sağlayan tövbenin önemine, mahiyetine ve tarihteki örneklerinin en ince noktalarına kadar izahlarına rastlıyoruz. Ben bu tebliğimde tövbe kavramından ve İslam’daki yerinden genel olarak bahsettikten sonra, Mevlâna’nın eserlerinde geçen, Nasuh’un tövbesi, Vahşî’nin tövbesi, Sa’lebe’nin tövbesi gibi başlıklar altında birkaç tövbe örneğinden bahsedeceğim.

* Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, dilgurer@hotmail.com

SUMMARY**REPENTANCE IN MEVLANA AS THE MOST BEAUTIFUL WAY OF
BEING TOGETHER WITH GOD**

Dilaver GÜNER

Repentance, which we can describe as "gratifying forgiveness for the creator by regretting the sin of the faithful," is the most important worship in Islam as it is in all the religions. Both in the Qur'an and in the hadith, the most beautiful examples of repentance accepted by Allah are included. In the works of the great Sufi Mevlana, we come across the explanations of the importance, nature, and history of the repentance that reconnects with Allahu Teala, which has been broken because of sin. I will mention a few examples of repentance in the works of Mevlana under the headings of Nasuh's repentance, the repentance of the savior, and the repentance of Sa'lebe, after I have generally referred to the concept of repentance and its place in Islam in this paper.

TAHIR BÜYÜKKÖRÜKÇÜ'YE GÖRE İDEAL BİR MÜSLÜMAN PORTRESİ OLARAK MEVLÂNÂ

Ahmet TANYILDIZ*

ÖZET

Merhum Tahir Büyükkörükçü (1926-2011) Konya'nın yetiştirdiği önemli din âlimlerinden olup Kapu Câmii'nde uzun yıllar sürdürdüğü vaaz ve sohbetleri ile meşhur olmuştur. 1950 yılında resmî olarak başladığı dinî faaliyetlerini ömrünün son dönemlerine kadar bilfiil sürdürmüştür. Medrese tahsilinin yanı sıra tasavvufî neşveden de istifade eden Büyükkörükçü, Nakşbendîliğin Hâliidiye kolundan Mahmut Sami Ramazanoğlu dergâhına bağlı olmakla birlikte Mevlânâ'nın 18. kuşak torunu olarak bilinen Mevlevî dedesi Osman Çelebi-zâde Sıdkı Çelebi'ye (1869-1962) de intisap edip ondan icazet almıştır. Vaizlik görevi sırasında Mesnevî'den sıklıkla istifade eden Büyükkörükçü *Hakiki Veçesiyle Mevlânâ ve Mesnevî* adlı bir kitap da telif etmiştir. Bu eseri başta olmak üzere çeşitli sohbet kayıtlarında ve hâtıralarında Mevlânâ'nın hâlis bir mümin ve kâmil bir Müslüman olduğunu defaatle vurgulamıştır.

Büyükkörükçü, Mevlânâ'nın ideal Müslüman profilini beş maddede hülasa eder: İlki Allâh'a sarsılmaz imanı; ikincisi Peygamberimize karşı noksansız itimadı ve bağlılığı; üçüncüsü Kur'ân-ı Kerîm'i hakikî rehber olarak görmesi; dördüncüsü zikir ve ibadetin zevkinde fani olması; beşincisi insanlığı gafletten uyandıracak rehberlik vazifesini üstlenmesi. Kaleme aldığı eserinde bu bakış açısıyla Mevlânâ'nın insân-ı kâmil ve hakikî

* Doç. Dr., Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Diyarbakır/TÜRKİYE, ahmettanyildiz@gmail.com

Müslüman kimliğini değerlendiren Büyükkörükçü, imanın şartları, İslâm'ın şartları, ilim, ahlâk, edeb, sabır, şükür, takvâ, basiret, ilâhî aşk, zevk, ihlas gibi hakikî Müslümanda bulunması gereken şartları Mesnevî ve diğer eserlerinden alıntılar yaparak değerlendirir. Bu çalışma kapsamında söz konusu eseri başta olmak üzere vaaz kayıtları ve hatıralarından hareketle Büyükkörükçü'nün Mevlânâ'nın ideal Müslüman portresiyle ilgili değerlendirmeleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, İdeal Müslüman, Tahir Büyükkörükçü.

SUMMARY

IN TAHİR BÜYÜKKÖRÜKÇÜ'S VIEW MEVLÂNÂ AS AN IDEAL MUSLIM PORTRAIT

Ahmet TANYILDIZ*

The late Tahir Büyükkörükçü (1926–2011) is one of the most important religious scholars of Konya and has been famous for many years of preaching and conversations in Kapu Mosque. He officially begun his religious activities in 1950 and continued it actually until the last days of his life. Büyükkörükçü, who benefited from Sufism besides his Madrasah education, joined the Mahmut Sami Ramazanoğlu dervish lodge of the Naqshbandi branch and received his ratification from the Mevlevi sheikh Osman Çelebi-zâde Sıdkı Çelebi (1869-1962), known as Mevlânâ's 18th generation grandson. Büyükkörükçü, who frequently benefited from Mesnevi during his preacher duty, also compiled a book called Hakki

* Assoc. Dr., Dicle University, Faculty of Literature, Department of Turkish Language and Literature, Diyarbakır, TURKEY, ahmettanyildiz@gmail.com

Vechesiyle Mevlânâ and Mesnevi. He repeatedly emphasized that Mevlânâ is a true believer and a absolute Muslim in various chat records and especially in his work.

Büyükkörükçü resumes Mevlânâ's pattern of Muslims in five items: First have faith in God, second firm belief in prophet, third acceptance of Quran as a real guide, fourth being ephemeral in pleasure of invocation and worship and the fifth undertaking the task of guidance of awakening humanity from the wool gathering. Büyükkörükçü evaluates Mevlana's perfect human beings and true Muslim identity with this viewpoint in his work such as the conditions of Islam, Islam, morality, science, propriety, patience, taqwa, prevision, divine love, fancy the conditions that must be found in Muslims by making quotations from Mathnawi and other works. Within the comprehension of this study, Büyükkörükçü's evaluations of Mevlânâ's idealistic Muslim portraits will discussed, starting from his preaching records and his memories.

Key words: Mevlânâ, Ideal Muslim, Tahir Büyükkörükçü.

MESNEVÎ'NİN İKİNCİ DEFTERİNDEKİ ÜZÜM HİKÂYESİ ÜZERİNE BİR METİN KRİTİĞİ

Yakup Şafak*

ÖZET

Büyük mütefekkir ve mutasavvıf Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî, asırlar önce hakikat yolunda Allah ve Peygamber sevgisini gönüllere yerleştirmeyi; birlik şuuru içerisinde sevgi, saygı, merhamet, diyalog esaslarıyla toplumun çeşitli katmanlarını kaynaştırmayı hedeflemiş; İslâmiyetin aşk derecesinde bir samimiyetle yaşanmasını savunmuştur. O, gerçekeçi ve toplumcu kimliğiyle her zeminde, yılmadan fikirlerini söylemiş; engin duygu, düşünce ve tecrübelerini esas olarak Mesnevi ile kitlelere aktarmış ve benimsetmiştir.

Bu değerli eser, süphesiz birçoğ yönden bizim duygu ve düşünce dünyamıza kaynaklık etmiş, kültür hayatımızı derinden etkilemiştir. Asırlarca kadın-erkek, yaşlı-genç her seviyeden insan tarafından okunmuş; Mesnevî hanlarca tarikat mensuplarına ve halka anlatılmış; birçoğ âlim, mutasavvıf ve edip tarafından tercüme ve şerhedilmış; eserlere, fikirlere, sanat ve edebiyat ürünlerine ilham kaynağı olmuştur.

Gerek İslâm dünyasında, gerekse batılı ülkelerde Mesnevi'nin Farsça metni üzerinde de çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Halen başta Türkiye ve İran olmak üzere çeşitli ülkelerde bu yönde çalışmalar yapılmaktadır.

Mesnevi üzerine araştırma yapan biri, doğal olarak ifadenin orijinaline ulaşmak ister. Bu hususta şu an için Nicholson'ın ilmî neşri

* Yrd. Doç. Dr. Kırıkkale Ün., Fen-Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Ed. Bölümü Öğretim Üyesi.

tercihe şayandır. Çünkü eser, hem yetkin bir zatın tahkikinden geçmiştir; hem de aynı anda bize birçok nüshayı görme şansını vermektedir. Ancak 80-90 yıl önce, sınırlı imkânlarla ve nüshalarla gerçekleştirilmiş olan bu neşir de ibarenin orijinaline ulaşma konusunda zaman zaman yetersiz kalmakta ve tereddütleri giderememektedir. Onun için günümüzde yeniden Mesnevi metnini kurma çalışmaları sürdürülmektedir.

Tebliğimizde Mesnevi'nin ikinci defterindeki birbirinin dilini anlamayan dört kişinin üzüm için yaptığı kavgayı anlatan hikâye ele alınacaktır. Tema olarak "birlik" konusunun işlendiği bu hikâye özetlendikten sonra, başta Nicholson neşri olmak üzere çeşitli yazma nüshalardaki farklılıklar gösterilerek metin kritiği yapılacak ve arzedilen konuya bir nebze ışık tutulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, Mesnevi, Hikâye, Eşitlik, Birlik.

SUMMARY

A TEXT CRITICAL ON GRAPE STORY IN THE SECOND BLOG OF THE MESNEVİ

Yakup ŞAFAK*

The great thinker and Sufi Mevlana Celaleddin-i Rumî placed the love of Allah and the Prophet on the path of truth many centuries ago; the union aimed to integrate various layers of society with respect to love, respect, compassion and dialogue within the consciousness; He defended Islam with sincerity in love. He, at the same time as his realistic and socialist identity, his vast emotions, thoughts and experiences were mainly conveyed and embraced by Mesnevi.

* Asst. Assoc. Dr., Kırıkkale University, Faculty of Sciences and Literature, Department of Eastern Languages research associate.

This precious work, of course, has originated from our world in many ways affected our feelings and thoughts. Culture was deeply affected. For centuries, man and woman, elderly-young have been read by people from every level. Mesnevi dervishes have told to members of the cult and to the people and it has been translated and explained by many scholars and Sufis. Mesnevi has inspired Works, ideas, art and literature.

There have also been various studies on the Persian text of Mesnevi, both in the Islamic world and in the Western countries. Currently, studies are being carried out in various countries, especially in Turkey and Iran.

A person who researches the Masnawi naturally wants to reach the original of the word. For this moment, Nicholson's scientific work is preferable. Because the work has passed through the fortune of a competent person; at the same time gives us the chance to see many copies. However, 80-90 years ago, this poem, which was made with limited possibilities and manuscripts, is sometimes inadequate in reaching the original of the poem and does not solve the hesitations. That is why, the work of establishing the Mesnevi text again is continuing today.

In our communiqué, the story of Mesnevi's second blog describing the battle made by the four people who do not understand each other's language for grapes will be discussed. After summarizing the story of "unity" as the theme, the text criticism will be done by showing the differences in various manuscripts, especially Nicholson's novel, and a light will be shed on the subject.

Key words: Mevlana, Mesnevi, Story, Equality, Unity.

مولانا و مولویه در دنیای اسلام

Kiemiddin NAIMOV*

چکیده

تأثیر افکار و آرای مولانا و مولویه در دنیای اسلام از حادثترین و بارزترین موضوعاتی است که به هر قاره و هر مملکتی از کشورهای منطقه دور و نزدیک نظر کنیم اثرگذاری آشکار و نهان آراء مرزگستر مولانا جلال الدین محمد بلخی را در نوشته‌های متکلمین و دانشمندان و شعر و سروده‌های شعرا به طور واضح می‌بینیم. در این مقاله بیشتر سعی شده رد پای مولانا را در کشورهای شرقی یعنی آسیای میانه و شبه قاره هند و خراسان جستجو کنیم و اشاره کوتاهی نیز به بلاد غرب داریم که در دو عصر آخر اندیشه‌های مولانا به طور قابل توجه در اروپا و آمریکا گسترش پیدا کرده است.

کلید واژه‌ها: مولانا، مولویه، اندیشه، تأثیرپذیری، کشورها.

* Dr, Tacikistan.

MEVLANA VE ŞEMS SEVGİSİ

Saodat MEYLIEVA*

ÖZET

İki dünyanın saadetli peygamberi Muhammed (s.a.v.) in ahlakını izleyen ilk kişi Şems-i Tebrizî'dir! Şems-i Tebrizî, insanlara ve gelecek nesillere bilgi, aydınlanma için inanç mirası, ahlak ve dahi bırakacak iyi bir insanı arar ve bulur. O insan Celaleddin Rumi'ydi!

Mevlana ve Őemsin karşılaşması tasavvufun en büyük olaylarından biriydi. Onların dostluğunun önünde öğretmen ve öğrenci, hoca ve talebe gibi kavramlar tamamen kayboldu.

Bundan böyle, insane has olan benlik ortadan kayboldu.

Birinci benlik yerini kardeşlik aldı.

İkinci benlik yerini ilahi aşk aldı.

Birinci Benlik: Hadis-i Şerif'de bir mü'min mü'min'in aynasıdır. Şems Rumi oldu, Rumi ise Şems. Çünkü dostluk gerçeğin sembolüdür!

İkinci benlik yerini ilahi aşk aldı. Kendini tanıyan birine "Dünya. Gökler. Miracı-nebi. Işık. Sır. Âşıklık."

Yetmiş kapıyı açan tek anahtar – âşıklığın ta kendidir. Bu iki insanın hakikî dostluğu dünya maneviyatının bir direği haline geldi! Dünyadaki ilahi hakikatin azizleri ve saf insan sevgisi, bu bilgi dehalarının nazik sözleriyle sevinçlidir. Yayıldıkları bilginin tadını çıkarıyorlar. Mevlana'dan bir rivayetim var.

Mevlana yoldaydı. İki kişi birbirleriyle savaşmış ve birbirlerine en sert sözlerle hakaret ettileri halde gördü. Mevlana birinci adama "Ben hiç

* Uzm. Dr., National University of Uzbekistan.

kimseyim, ne kadar benliğin ve nefretin olsa, onu bana saç" dedi. Sonra ikinci adama döndü ve "O adam, ben bir boşluğum, eğer seni ne kadar hasedin olsa hepsini bana saç" dedi. Dövüşen iki adam çok utandı ve kelimeyi söyleyemiyor ve kendilerini yönetme gücünü bulamıyor. Bu sözlerin gücüyle onlar dindar oldu, iyi işler yaptı ve Mevlana'nın iyi bir öğrencileri haline geldi...

Anahtar Kelimeler: Hz. Mevlana, Şems, birlik, sevgi, Hz. Peygamber.

SUMMARY

MEVLANA VE SEMS LOVE

The first person to follow the morality of the well-being prophet Muhammad of this life and after life is Sems-i Tebrizi! Sems-i Tebrizi seeks and finds a good person to leave knowledge, morality, and even inheritance of faith, to the people and future generations. That person was Celeleddin-i Rumi!

Mevlana and Sems's encounter was one of the greatest events of mysticism. In front of their friendship, concepts such as teachers, students, master and learner completely disappeared. From now on, the human personality has disappeared from the center.

Fraternity took the place of the first self.

Divine love took the place of the second self.

First Self: In Hadiths, believer is a mirror for believer. Sems became Rumî and Rumî became Sems because fellowship is the symbol of truth!

Second Self: Divine love took the place of it. To self-aware person: "World. Heavens. The Prophet Mohammed's ascension. Light. Secret. Devotion."

The only key to opening seventy doors is devotion. The true friendship of these two people has become a pillar of world spirituality! The

saints of divine truth and love of pure humanity in the world are joyful with the gentle words of these geniuses. They are enjoying the information they share.

There is hearsay from Mevlana.

Mevlana was on the way. Two of them fought each other and saw that they were insulting each other with the toughest words. Mevlana said to the first man, "I am no one, no matter how selfish and hateful you are, spread to me." Then he turned to the second man and said, "That man, I am emptiness, if you are so sick of me, spread to me." The two men fighting were very embarrassed. They could not say the words and could not find the power to manage themselves. With the power of these words, they were devout, did good works and became a good student of Mevlana.

Keywords: Mevlana, Sems, unity, love, Prophet

KONYA YAZMA ESERLER BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN “OSMANLI DÖNEMİNDE
YAZILMIŞ HZ. MEVLÂNA İLE İLGİLİ EL YAZMASI VE NADİR
MATBU ESERLER”

Bekir ŞAHİN*

ÖZET

Tarihte milletlere asırlarca takip edecekleri istikametleri göstermeyi başarmış büyük âlimler vardır. Bu alimlerinde eskimeyen söz ve fikirlerini bize kadar ulaştıran onların önemli eserleridir. Biz onları ancak eserlerinden tanıyabilir, öğrenebiliriz. İlerlemenin ve yükselmenin ilk şartı da geçmişiyi bilmektir. Çünkü herhangi bir konuda çalışan insan, geçmişte o hususla ilgili yapılan çalışmalarını bilmez, o konudaki eserleri tanımazsa, belki de çalışmalarını sonunda eskilerin tekrarından öteye gidemez. Bu itibarla ilim erbabının, kendi ihtisas alanlarına giren bazıları sonradan yazılıp basılmış olsa bile hattatlar tarafından büyük bir titizlik ve emekle yazılıp kütüphane köşelerini süsleyen paha biçilmez değerdeki el yazma eserleri tanımaları ve bilmeleri gerekir.

Konya birçok medeniyete beşiklik etmiştir. Aynı zamanda Selçuklulardan günümüze de bir kültür başkentidir. Birçok önemli ilim adamanın eserleri burada toplanmış, büyük bir kısmı değişik sebeplerle günümüze ulaşamasa da yine de azımsanmayacak sayıda eser

* Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Konya / Türkiye
bekirsahi@gmail.com

bulunmaktadır. Bu önemli eserlerden bir kısmı da Hz Mevlana'ya ait veya onunla ilgili olanlardır. Hz. Mevlâna bu eserlerle dünya var oldukça hoşgörünün sembolü olarak kalacak ve iyilikle anılacaktır.

Hız. Mevlâna Horasan'dan alıp getirdiği aşk ateşini Anadolu'nun bağrında Konya'da kemale erdirmiş bir mutasavvıf ve bir ilim adamı olarak gönüller yapmaya ve yakmaya devam ediyor.

Farklılıkları birer zenginlik olarak görmeyi insana bakış açısının temelini koyan Hz. Mevlana barış ve hoşgörünün en zirve isimlerinden biri olmasıyla düşünce dünyasında büyük bir çığır açmış fikirleri çağı aşarak günümüze kadar gelmiştir.

Bu çalışmada pek çok yazma eserin toplandığı, ülkemizin en büyük iki yazma eserler kütüphanesinden biri olan **Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğü Kütüphanesinde bulunan "Osmanlı Döneminde Hz. Mevlana ile ilgili yazılmış el yazması ve matbu eserler"** kısaca da olsa tanıtımı yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hz. Mevlana, Mesnevi, Ayrılık, Birlik, Kardeşlik

SUMMARY

"MANUSCRIPTS AND PRINTED WORKS ABOUT MEVLANA IN OTTOMAN PERIOD" IN KONYA MANUSCRIPTS WORKS REGIONAL DIRECTORATE LIBRARY

Bekir ŞAHİN

In the history there are great scholars who have succeeded in showing the directions that the nations will follow for centuries. In these scholars, they are the important works that convey their unfamiliar words and ideas to us. We can only know and learn them from their works. The first condition of progression and ascension is to know the past well. Because if a person working in any subject doesn't know the works done in the past about that subject and if he doesn't recognize the works in that subject, it is possible that the studies couldn't go beyond the old ones. In this respect, the scholar has to know the invaluable manuscript works written by the calligraphers with great care and labor and embellishing the corner of the library, even if some of the scholars who entered their specialized fields are later printed.

Many civilizations have been established in Konya. At the same time from the Seljuks until today is also a cultural capital. The works of many important scholars have been collected here, and although there are a great number of them that can't be reachable today for various reasons, there are still a few works to be underestimated. Some of these important works belonged or related to Mevlana. Mevlana will remain as a symbol of tolerance and will referred to with goodness with these works until the world exists

Mevlana continues to burn hearts as a Sufi and a scholar who brings his fire of love from Khorasan to Konya in Anatolia.

Having set the basis of his view of human beings to see differences as wealth Mevlana, as one of the top names of peace and tolerance, he has come up to the present day by overcoming the ideas of a great revolution in the world of thought.

In this study, a number of manuscript works were collected and one of the two biggest library of manuscript works of our country was published in "**Manuscripts and printed works about Mevlana in Ottoman period in Konya Manuscripts Works Regional Directorate Library**" will be introduced shortly.

Key words: Mevlana, Mesnevi, Separation, Unity, Brotherhood

SULTAN III. SELİM'İN SUZİDİLARA MAKAMINDAKİ MEVLEVİ AYİNİNİ YAZMAK

Nilgün DOĞRUSÖZ DİŞİAÇIK*

ÖZET

Sultan III. Selim'in (saltanatı 1789-1807) emri üzerine bir müzik yazısı geliştiren Yenikapı Mevlevihane'sinin Şeyhi Neyzen Abdülbaki Nasır Dede (1765-1781), 1794 yılında müziği yazmak anlamına gelen "Tahririye" adlı bir eser kaleme almıştır. Bu eser günümüzde iki nüsha olarak Süleymaniye Kütüphanesinde bulunmaktadır. Nasır Dede müziği yazmak için geliştirdiği "ebced" olarak adlandırılan bir harf yazısıdır. Tahririye öncelikle bu yazının kurallarını anlatır, küçük temrinler yazarak melodi ve güfte taksimatının nasıl yapılacağını göstermektedir. Bu açıklamalardan sonra Mevlevi ayininin tüm bölümlerini ve terennüm sazlarını tamamlamaktadır. Yazmada Sultan III. Selim'in Mevlevî ayininin yanı sıra musahibi Vardakosta Ahmed Ağa'nın devrikebir usulündeki bir peşrevi de mevcuttur. Bu bildirinin konusu, Nasır Dede'nin Sultan III. Selim'in yeni tertip ettiği Suzidilara makamı ile bestelediği meşkten yazıya aktarılan ilk Mevlevi ayinine ve ayini kaleme alırken dikkat ettiği konulara odaklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mevlânâ, III. Selim, Mevlevi Âyini, Neyzen, Sema.

* Prof. Dr.,İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, Maçka Kampüsü, Őiřli/ İstanbul/Türkiye dogrusozn@itu.edu.tr

SUMMARY

WRITING SULTAN THIRD SELİM'S MAULAWI CEREMONIAL IN SUZIDILARA MODE

Professor Dr. Nilgün DOĞRUSÖZ DIŞI AÇIK

The Sheikh of Yenikapı lodge used by mevlevi dervishes end-blown flute player Abdülbaki Nasır Dede (1765-1781) on the order of Selim (sultanate 1789-1807) received a work called "Tahririye" which means to write music in 1794. This work is now in two copies in Süleymaniye Library. Nasır Dede's letter writing called "ebced" which he developed for writing music. Tahririye firstly describes the rules of this writing and shows how to make the arrangements of melody and lyrics by writing small practicing. After these explanations, he completes all parts of the Mevlevi ritual and its instruments. In the manuscript, in addition to the Mevlevi ceremonial of Sultan Selim, there is also a peshrevist in the devrikebir style of Vardakosta Ahmed Aga. In this paper, Nasır Dede's Sultan Selim's newly arranged Suzidilara mode and the first Mevlevi ceremonial which was transplant from composition to manuscript, the subjects paid attention will be focused on.

Key words: Mevlana, Third Selim, Maulawi, End-blown Flute Player, Emyrean.

NÂYÎ OSMAN DEDE'NİN MÎ'RÂCİYYE ADLI ESERİ

Mehmet Nuri PARMAKSIZ*

ÖZET

Mî'râciyye, Hz. Peygamber'in mirac hadisesini anlatan ve mirac kandillerinin ertesini günleri cami ve tekkerde okunan manzum bir musiki eseridir. Türk mûsikîsinin en uzun formu ve bestesi olan Mî'râciyye, 1729 yılında vefat etmiş olan Galata Mevlevîhânesi postnişîni Nâyî Osman Dede tarafından, Üsküdar'ın Doğancılar semtinde bulunan Hz. Nasûhî Tekkesinde bir kandil gecesinde hâzır bulunan Hz. Nasûhî'nin oğlu ve tekkenin şeyhi olan Şeyh Ali Alâüddîn Efendi ve diğerk zevâttan birkaç kişinin mevlid-i şerif gibi kandillerde okunmasını arzu ettikleri bir eserin olmasını arzu etmeleri üzerine bestelenmiştir. Başka bir rivâyette de Osman Dede'nin bu besteyi III. Selim'in isteğı üzerine yaptığı belirtilmiştir. Nâyî Osman Dede Mî'râciyyeyi bu rivayetlerden görüldüğü üzere bir hafta veya bir ayda bestelemiştir.

Mî'râciyye, segâh, müstear, düğâh, nevâ, sabâ, hüseyinî makamlarından mürekkeb 6 hânedan müteşekkildir. Hüseyinî bahrinin sonunda Nişâbur makamından bir münacat kısmı bulunmaktadır. Hâne aralarında müstear hanesi hariç olmak üzere mevlidde olduğu gibi 5 makamdan tevşihler icrâ edilir. Tevşihlerin güfteleri segâh, düğâh, nevâ, sabâ Hz. Nasûhî'ye ait arapça güfteleridir. Tevşihler haricindeki güfteler

* Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı, Konya / Türkiye, nuriparmak@gmail.com

Osman Dede'ye aittir. Hüseyinî tevşih ise Hz. Mevlânâ ait farsça bir güftedir. Mi'râciyyenin nevâ hanesi günümüze ulaşmamıştır. Mi'râciyye okuyan kimselere Mi'râciyyehân veya Mi'rachân denilmektedir. Musikimizde en meşhur Mi'râciyyehânlardan birkaç tanesi; Hamâmîzâde İsmâil Dede, Mutafzâde Ahmed Efendi, Hüseyin Fahreddin Dede, Zekâizâde Hâfız Ahmet Irsoy'dur.

Anahtar Kelimeler: Hz. Mevlana, Nâyî Osman Dede, Mevlevî Müziği, Hz. Peygamber.

SUMMARY

NÂYÎ OSMAN'S WORKS NAMED AS Mİ'RÂCİYYE

Mehmet Nuri PARMAKSIZ

Mi'râciyye is a poetic musical work describing the Prophet Mohammed's ascension and being sung in the mosque the day after miraj. Mi'râciyye is the longest form and composition of Turkish music, the son of Nasûhî and the Sheikh Ali Alâddîn Efendi and a few others persons attendant in the Nasûhî Lodge in the Doğancılar district of Üsküdar whom were desired to sing at blessed nights so it was composed by Nâyî Osman who is the sheikh of Galata Lodge died in 1729. It is also told that Osman composed this works at the request of Sultan Selim III. Nâyî Osman composed Mi'râciyye in one week or one month as seen from these rumors.

Mi'râciyye, basically composed of 6 order in modes of segâh, müstear, dügâh, nevâ, sabâ and hüseyinî. At the end of Hüseyinî mode, there is an appeal section. Except müstear order between the orders parts from Qur'an has read in fifth mode same as in mawlid. Lyrics of these parts are in Arabic

segâh, dügâh, nevâ, sabâ written by Nasûhi. The other parts written by Nâyî Osman. Hüseyinî part is Persian lyrics and written by Mevlâna. Nevâ order of Mi'râciyye didn't come until today. The person who sings Mi'râciyye called as Mi'râciyyehân or Mi'rachân. A few of far famed Mi'râciyyehân's in our music is: Hamâmîzâde İsmâil Dede, Mutafzâde Ahmed Efendi, Hüseyin Fahreddin Dede, Zekâizâde and Hâfız Ahmet Irsoy.

Key words: Mevlana, Nâyî Osman Dede, Mevlevi Music, Holy Prophet.

SEMPOZYUMA KATILANLARIN İLETİŞİM BİLGİLERİ

UNVANI	ADI SOYADI	KURUMU / GÖREVİ	E-POSTA ADRESİ
Prof. Dr.	Ekrem BEKTAŞ	Harran Üniversitesi	ekrembek13@yahoo.com
Prof. Dr.	Veyis DEĞİRMENÇAY	Atatürk Üniversitesi	drveyis@atauni.edu.tr
Prof. Dr.	Recep DİKİCİ	Selçuk Üniversitesi	rdikici@selcuk.edu.tr
Prof. Dr.	Nilgün DOĞRUSÖZ DİŞİAÇIK	İTÜ Türk Musikisi Dev. Kon.	dogrusozn@itu.edu.tr
Prof. Dr.	Dilaver GÜRER	Necmettin Erbakan Üniversitesi	dilgurer@hotmail.com
Prof. Dr.	Adnan KARAIŞMAILOĞLU	Kırıkkale Üniversitesi	adnankaraismailoglu@yahoo.com
Prof. Dr.	Atabey KILIÇ	Erciyes Üniversitesi	atabey@erciyes.edu.tr
Prof. Dr.	Bilal KUŞPINAR	Necmettin Erbakan Üniversitesi	bkuspinar@konya.edu.tr
Prof. Dr.	Ahmet Kazım ÜRÜN	Selçuk Üniversitesi	akurun@selcuk.edu.tr
Doç. Dr.	Necip Fazıl DURU	Ordu Üni. Türk Dili ve Edeb.	nfduru@gmail.com
Doç. Dr.	Mustafa ERDOĞAN	Yıldırım Beyazıt Üni.	mistik1971@hotmail.com
Doç. Dr.	İbrahim İŞİTAN	Selçuk Üniversitesi	ibrahimisitan@hotmail.com
Doç. Dr.	Oğuz KARAKAYA	Selçuk Üniversitesi	oguzkarakaya1@gmail.com
Doç. Dr.	Ahmet TANYILDIZ	Dicle Üniversitesi	ahmettanyildiz@gmail.com
Doç. Dr.	Mutluhan TAŞ	Selçuk Üniversitesi	mutluhantas@hotmail.com
Yrd. Doç. Dr.	Ahmet ALTUNGÖK	Bilecik/Şeyh Edebalı Üniversitesi	ahmet.altungok@bilecik.edu.tr
Yrd. Doç. Dr.	Mustafa Uğurlu ARSLAN	Dicle Üniversitesi / Türk Dili	mustafaugurlum@gmail.com
Yrd. Doç. Dr.	Betül SİNAN NİZAM	İstanbul Şehir Üni. / Türk D.	betulnizam@gmail.com
Yrd. Doç. Dr.	M. Nuri PARMAKSIZ	Selçuk Üniversitesi	nuriparmak@gmail.com
Yrd. Doç. Dr.	Yakup ŞAFAK	Kırıkkale Üniversitesi	yakupsafak@hotmail.com
Dr.	Naci BAKIRCI	Mevlana Müzesi Mdr. Yrd.	nacibakirci@hotmail.com
Dr.	Timuçin ÇEVİKOĞLU	Kültür Bakanlığı Sanatçısı	timucincevikoglu@gmail.com
	Bekir ŞAHİN	Konya Bölge Yazmalar Müdürü	bekirsahi@gmail.com

YURT DIŞI KATILIMCILAR			
Prof. Dr.	Rahman Moshtagh Mehr	Azerbaycan Őhid Medeni Őniversitesi / İRAN	r.moshtaghmehr@gmail.com
Doç. Dr.	Mohammad Hasan Hassanzade Niri	Allameh Tabatabai Őni. / İRAN	mhhniri@yahoo.com
Dr.	Asghar Nadeem Sayed	Lahor / PAKİSTAN	sheebaalam156@gmail.com
Doç. Dr.	Munir Drkic	Univerzitetu u Sarajevu / S.BOSNA	munir.drkic@ff.unsa.ba
Ass. Prof.	Khalid Mehmood Sanjarani	Government Collage University / PAKİSTAN	k_sanjarani@hotmail.com chairperson.urdu@gcu.edu.pk
Uzm. Dr.	Saadet Meylieva	Őzbekistan Milli Őniversitesi / ŐZBEKİSTAN	saadet_ask@mail.ru
Dr.	Tarek Mohamed Husseini Morsy	İskendireye Kőtüphanesi / MISIR	elmorsi60@gmail.com elmorsi60@hotmail.com
Dr.	Kiemiddin Naimov	TACİKİSTAN	az_eslavyani@mail.ru
Prof. Dr.	Kadir GOLKARIAN	Yakın Doğu Őniversitesi / KIBRIS	gh.golkarian@gmail.com